

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, Olim S. Congregationis Indicis Consvltoris, &
insignis Ecclesiæ Vimaransensis Thesaurij maioris, Demvm
Episcopi Vgentini, Et A Consiliis ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1655

XXI. De Matrimonio per Parochum celebrando, illiúsque denunciationibus
præmittendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98569)

stante consuetudine in contrarium, & hoc in omnibus Ecclesiis tam secularibus, quàm Regularibus, quouis modo à iurisdictione Ordinariorum exemptis; cuius declarationis memini in collect. Bullarj, verb. clauis 2. & in sum. Apost. decisionum collect. 151. num. 3. & nouissimè in Calaguritana 13. Septembris 1642. in qua eadem Sacra Congr. decretis antiquis inhærendo respondit, clauem Tabernaculi, in quo sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum Feria quinta in Cœna Domini asseruatur, nequaquam laicis etiam illustribus tradendam esse, sed potius Dignitati, vel Canonico in crastinum celebraturo. Sed in Curia Regis Catholici vidi non semel clauem huiusmodi seruandam consignari dicta Feria quinta in Cœna Domini, Nobiliori personæ laicæ, vel ecclesiasticæ illius Parochiæ: quod videtur aduersari Sacræ Congregationis resolutioni, de qua supra.

CAPVT XXI.

De Matrimonio per Parochum celebrando, illiusque denunciationibus præmittendis.

SUMMARIVM.

- 1 Matrimonia à filiisfam. sine consensu parentum contracta irrita minimè sunt.
- 2 Matrimonium contrahenti doctrinam Christianam scire debent.
- 3 Matrimonium prohiberi non potest Christianam doctrinam non addiscentibus, sed contra eos admonitionibus tantum comminatorijs est procedendum.
- 4 Matrimonium contrahentes qua ætate constituti esse debeant, ostenditur.
- 5 Dispensare potest Episcopus, ut minores Matrimonium contrahant, si habeant usum rationis, seu malitiæ quæ ætatem suppleat.
- 6 Parochus exteros nequaquam denunciabit, nisi eorum conditionem nouerit legitimo in scriptis testimonio, quod alium virum, vel uxorem non habeant.
- 7 Parochus antequam ad denunciations Matrimoniales deueniat, inquirere debet, an contrahentes eo anno in Paschali solemnitate confessi fuerint, & S. Eucharistiæ sumpserint.
- 8 Matrimonium contrahentes cum peccato mortali, indignè recipiunt Sacramentum, & peccat mortaliter solum quatenus recipiunt.
- 9 Matrimonium secundum contrahere non potest mulier nisi per certum nuncium certificata fuerit de morte primi viri, quæ certitudo

Iudicis prudentis arbitrio attentis circumstantiis occurrentibus relinquitur.

- 10 Vagos quomodo coniungere debeat Parochus? ostenditur.
- 11 Parochus, quo tempore nuptiarum solemnitates celebrare, aut benedictiones facere debeat? ostenditur.
- 12 Parochus si tempore vetito nuptiarum solemnitates celebret, aut benedictiones faciat, graui pena plectendus erit, arbitraria tamen.
- 13 Aduentus tēpus in prohibitione nuptiarum incipit à primis vespers Sabbati præcedētis.
- 14 Sponsalia de futuro celebrari non prohibētur Aduentus, aut Quadragesimæ tempore.
- 15 Interdicti tēpore, aut personarū interdictarū Matrimoniis interesse non licet Parochis.
- 16 Vicarius generalis non potest impedire ne Parochus absque eius licentia denunciations faciat.
- 17 Denunciations à proprio contrahentium Parocho, vel ab alio de eius licentia fieri debēt, non sunt tamen de essentia Sacramenti.
- 18 Denunciations fieri debent in vtraque, sponsi scilicet, & sponse Parochia, quando illi sunt diuersarum Parochiarum.
- 19 Denunciations faciendæ sunt tribus continuis diebus festiuis, quæ sibi non succedunt immediate, dummodo tamen inter vnam, & alteram denunciationem multos dies festos non interponat Parochus.
- 20 Denunciations ferialibus diebus etiam cum Episcopi dispensatione fieri non possunt nisi in eis ingens hominum multitudo ad Ecclesiam accedat.
- 21 Denunciations validè facere poterit Parochus extra Ecclesiā & Missarum solemnitas, si magnus populi concursus, & locus aptus sit ut ad multorum notitiam perueniat.
- 22 Formula, qua in his denunciationibus uti debet Parochus, ponitur.
- 23 Parochus non statim atque tres denunciations factæ erunt, ad Matrimonij celebrationem procedere debet; nisi transactio trium, vel duorum saltem dierum spatio.
- 24 Parochus an aliquibus casibus denunciations omittere possit, ostenditur.
- 25 Parochus prætermisiss denunciationibus Matrimonium celebrans grauiter peccat, & seuerius erit ab Ordinario puniendus.
- 26 Matrimonium absque denunciationibus contractum validum remanet, etiā si Ordinarius recuset dare licentiam quod fiant post.
- 27 Penam triennalis suspensionis comminatam in cap. cum inhibito, §. sanè, de clandest. spons. an incurrat Parochialis Sacerdos, qui interfuit Matrimonio valido, clandestino tamen ob denunciationum omissionem? ostenditur.
- 28 Parochus sponse, ad quem pertinet Matrimonij celebratio, non antè hanc faciat, quàm

- habeat fidem Parochi sponsi de denunciationibus in eius Parochia factis.
- 29 Ordinarius prohibere non potest, sed tantum hortari ne Matrimonia domi celebrentur servata Concilij forma.
- 30 Parochus quid facere debeat quando contrahentes publice accedunt amicis, & cognatis stipati ad celebrandum Matrimonium, si ex Confessione, quam tunc petunt, agnoscat illos habere aliquod impedimentum dirimens, ostenditur, & duobus numeris seqq.
- 33 Parochus praesente, seu alio Sacerdote de eius, vel Ordinarii licentia, interessentibus duobus, vel tribus testibus celebratur valide Matrimonium.
- 34 Parochus proprius ad Matrimonium coram eo contrahendum dicitur ille, in cuius Parochia contrahentes domicilium habent, vel cui principaliter incumbit cura animarum loco domicilij.
- 35 Parochianus quis efficitur statim, ac habitandi animam maiori anni parte habens incipit habitare, quamvis mutet domicilium simulatè, & animo fraudandi proprium Parochum, ut num. 36.
- 37 Matrimonium contractum coram Parocho illius loci, ubi contrahentes reperiuntur, non animo ibi domicilium constituendi, sed recreationis causa, non valet.
- 38 Matrimonium contractum coram Parocho illius loci ubi contrahens moratur tamquam Praetor, Index, seu Medicus temporalis, validum est.
- 39 Matrimonium contractum post quartum habitationis mensem à muliere coram Parocho oppidi, ad quod à civitate in qua habitabat, ad scandala submovenda, iussu Principis secularis translata fuerat sub praeepto illinc non discedendi, validum est.
- 40 Matrimonium validum in casu occurrenti ostenditur.
- Matrimonium contractum coram Parocho, ubi habitat mulier, quae stat in Monasterio, vel domo causa famulandi, vel ad discenda virtutis, est validum, ibid.
- 41 Parochi duo simul esse possunt ad Matrimonium contrahendum, ubi scilicet quis dimidia anni parte in una Parochia, & altera dimidia in alia habitat.
- 42 Parochus ruralis non est proprius Parochus, quando rus vel recreationis causa habitat, vel ad paucos dies tantum incolitur, non autem si maiori parte anni.
- 43 Parochianus censetur illius Parochiae in qua domus aditum magis frequentatum habet, quando habitat in confinio duarum Parochialium.
- 44 Parochus proprius ad Matrimonium contrahendum erit ille, in cuius Parochia contrahitur si fuerit unus ex contrahentibus, cum sunt ex diuersis Parochiis.
- 45 Praesentia unius Parochi alterius sponso sufficit in qualibet Parochia contrahentium.
- 46 Parochus valide assistit Matrimonio quamvis ipse, vel testes vi detenti intersint, dummodo tamen intelligant consensum contrahentium.
- 47 Parochus renuens, & dolose adductus valide assistit Matrimonio, dummodo bene intelligat, & audiat contrahentium verba, nisi claudens aures affectatus esset non intelligere.
- 48 Parochum vi adigere, aut dolo inducere, ut Matrimonio intersit, est graue peccatum, excepto raro casu necessitatis.
- 49 Praesentia Parochi in Matrimonio necessaria non tantum corporea, sed etiam moralis requiritur cum intelligentia, & aduertentia actus.
- 50 Parochus valide assistit Matrimonio etiam si ad alium finem vocatus, vel casu praesens sit.
- 51 Parochus putatiuus, vel non promotus infra Annum, seu habens suam collationem nullam ob nullitatem concursum propter defectum examinatorum Synodaliū; item administratione interdictus, si suspensus, irregularis, vel excommunicatus non toleratur, valide assistit Matrimonio.
- 52 Parochus excommunicatus assistens Matrimonio non efficitur irregularis, peccat tamen, & grauiter.
- 53 Parochus valide assistit Matrimonio quamvis sit schismaticus saltem coloratum titulum habens, si non fuit ut talis declaratus, & Parochia priuatus.
- 54 Fornicator notorie, non tamen adhuc in iudicio condemnatus, & confessus Parochus valide Matrimonio assistit.
- 55 Titulum iniustum beneficii habens Parochus valide Matrimonio assistit.
- 56 Interdictus Parochus seu prohibitus ab Episcopo, aut eius Vicario, ne aliquos Matrimonio coniungat, valide assistit Matrimonio.
- 57 Parochus quamvis existat in peccato mortali valide assistit Matrimonio.
- 58 Parochus licite assistit Matrimonio suorum Parochianorum in alterius Parochia sine licentia Parochi illius loci, in quo assistit.
- 59 Vicuratus à Vicario proprietario institutus valide assistit Matrimonio.
- 60 Parochus etiam non Sacerdos valide assistit Matrimonio.
- 61 Parochus proprius potest deputare Sacerdotem sui loco, & illi licentiam concedere ad assistendum Matrimonio, etiam si qui deputatur Regularis esset.
- 62 Parochus alteri quam Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio suorum Parochianorum concedere non potest.
- 63 Parochus quamvis irregularis, excommunicatus,

- catus, aut suspensus non toleratus concedere potest alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio suorum Parochianorum.
- 64 Degradatus Parochus alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio suorum Parochianorum concedere potest.
- 65 Parochus potest facultatem concedere alteri Sacerdoti coniungendi sponso in Matrimonio, non solum in propria Parochia, verum etiam extra illam.
- 66 Vicarius perpetuus, vel amovibilis Curati, an potest alteri Sacerdoti facultatem concedere assistendi Matrimonio suorum Parochianorum.
- 67 Parochi delegati, & Vicecurati à Parochis propriariis instituti an possint alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio concedere, ostenditur.
- 68 Parochus proprius nolens Matrimonio aliquo licito intervenire, vel licentiam interveniendi concedere, poterit ad id cogi per Superiorem.
- 69 Licentia assistendi Matrimonio, quam Parochus alteri Sacerdoti dat, debet esse expressa, & quæ actum precedat.
- 70 Licentia assistendi Matrimonio metu, vel dolo obtenta sufficit, nisi per dolum, & mendacia versantia circa substantiam, vel causam finalem extorqueatur; & non requiritur in scriptis, sed sufficit verbalis.
- 71 Licentia generalis administrandi omnia Sacramenta sufficit, ut illius vigore possit Sacerdos, cui à Parocho data fuit, Matrimonio contrahendo interesse.
- 72 Licentia concessa à Parocho, ut possit quis intra suam Parochiam omnia ad curam animarum spectantia exercere, sufficit ut eius vigore Matrimonio contrahendo interesse valeat.
- 73 Matrimonio valide assistit Sacerdos delegatus, dum à Parocho licentiam concedente non revocatur.
- 74 Licentia assistendi Matrimonio concessa per Parochum expirat, si ille interim moriatur.
- 75 Matrimonium contractum coram Sacerdote extraneo, qui habet licentiam à proprio Parocho unius ex contrahentibus, & ignorat se illam habere, est invalidum.
- 76 Sacerdos credere non debet dicenti se licentiam habere à Parocho, ut possit coram ipso contrahere, nisi certa signa offerat, vel sit persona spectata fidei.
- 77 Matrimonium contractum cum licentia non vera proprii Parochi est nullum.
- 78 Parochi proprii licentiam in contrahendo Matrimonio requisitam non intervenisse asserenti incumbit onus probandi, quando contra eam opponitur à tertio.
- 79 Parochi proprii vel alterius Sacerdotis de eius licentia, & duorum, seu trium testium præsentia simultanea debet esse, & non sufficit successiva.
- 80 Testes quicunque ratione compotes sufficiunt in Matrimonio, quamvis impuberes, consanguinei, domestici, feminae, aut infames; seu dolo, & ad aliud vocati, vel vi detenti, dummodo intelligant consensus contrahentium, & advertant quod agitur, & non desiderantur rogati.
- 81 Matrimonium data urgente necessitate an possit absque Parochi præsentia, vel aliàs non servata forma Concilij celebrari, ostenditur.
- 82 Matrimonium coram Parocho, & testibus iterum obtenta dispensatione contrahere non tenetur, qui iam semel coram eisdem contraxere cum aliquo impedimento dirimenti.
- 83 Matrimonium celebrantes publice iuxta formam Concilij subsistente aliquo impedimento occulto, et si nullum fuerit Matrimonium, eo sublato non coguntur denud eandem formam observare.
- 84 Matrimonium nullum ex aliquo defectu, celebratum tamen iuxta formam Concilij, si post ratificetur, non eget nova solemnitate.
- 85 Consensus expressio, vel ratificatio non est necessario facienda coram Parocho, & testibus, ut Matrimonium infidelium fiat Sacramentum.
- 86 Parochi & testium præsentia requiritur, ut Matrimonium celebratum per procuratorem sit validum.
- 87 Parochus tenetur interrogare contrahentes de mutuo consensu, aliàs si omittat, graviter peccat, nisi certus sit de mutuo illorum consensu.
- 88 Matrimonij ad validitatem minimè requiritur ut Parochus, vel alius Sacerdos assistens utatur in eius celebratione aliquibus verbis.
- 89 Vagorum Matrimonij, an, & quando interesse Parochus possit, ostenditur.
- 90 Matrimonium contrahere coram Parocho, & testibus obligantur ij, apud quos promulgatum est Concilium Trident. & receptum.
- 91 Matrimonium clandestinè contrahere poterunt domicilium collocantes in loco ubi non est acceptatum Concilium Trident. etiam si incolæ sint unius loci in quo promulgatum, & acceptatum fuit Concilium prædictum.
- 92 Intellige si recessus à loco habitationis fuisset factus ad evitanda impedimenta, inimicitias, & obstacula parentum, secus si per fraudem, quia verè aderat impedimentum.
- 93 Matrimonium non est legitimum si contrahatur inter transferentes se ad locum, in quo Concilium non est promulgatum, sub animo sine Parocho, & testibus contrahendi.
- 94 Matrimonium contrahere coram Parocho, & testibus tenetur incola illius loci in quo non est acceptatū Conc. Triad. si diuertat ad locū

in quo est receptum.

- 95 Parochus, qui cum minore testium numero, seu aliàs Matrimonio clandestino interfuerit, quas penas incurrat? ostenditur.
- 96 Coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo habitare non debent.
- 97 Matrimonium consummare ante benedictionem Sacerdotalem, sublato scandalo, & contemptu legis ecclesiasticæ, non est peccatum mortale.
- 98 Benedictiones nuptiales à proprio Parocho fieri debent, neque à quoquā nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licetia ad hoc alijs Sacerdoti concedi potest, quacunque consuetudine etiam immemorabili non obstante.
- 99 Parochus debet recipere eleemosynam occasione benedictionis nuptialis, & non alius.
- 100 Parochus utriusque contrahentis sufficit ad nuptiales benedictiones præstandas.
- 101 Benedictiones nuptiales omittere peccatum veniale est.
- 102 Benedictiones nuptiales non debet Parochus facere secundò nubentibus, etiamsi fortè primum Matrimonium fuerit inualidum, seruata semper legitima Diæcesis consuetudine.
- 103 Benedictio nuptialis ex consuetudine generaliter recepta solemniter fieri potest si facta solum nondum fuisset benedicta.
- 104 Sacerdos tam secularis, quàm Regularis coniungens in Matrimonium, vel benedicens subditos alterius Parochiæ absque licentia Parochi, vel Ordinarij, remanet suspensus ab officio, donec ab Ordinario Parochi obtineat absolutionem.
- 105 Sacerdotes Regulares Matrimonia solemnizantes non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali, ultra suspensionem ipso facto excommunicati sunt excommunicatione Sedi Apostol. reseruata.
- 106 Sacerdos benedictionem secundis nuptiis impartiens in casu non permissio incurrit suspensionem ferendam.
- 107 Ignorantia etiam crassa excusat ab hac suspensione, dummodò non sit ita crassa, ut sit ingens temeritas.

I

VM de aliquo Matrimonio contrahendo in sua Parochia Parochus certior fiet, antequam ad primam denunciationem veniat, hæc, quæ sequuntur, præstanda sibi esse meminerit. Quamuis Matrimonia à filiis-famil. sine consensu parentum contracta irrita minimè sint, & parentum consensus ea rata, vel irrita facere non possit, dummodò libero contrahentium ipsorum consensu facta sint, iuxta Trident. Concil. sess. 24. de re-form. Matr. cap. 1. in princ. & quæ latè tradunt Sanch. de Matrim. lib. 1. disp. 14. n. 4. Guttier.

Canon. lib. 1. cap. 20. num. 1. & 2. & in tract. de Matr. cap. 79. à princip. Rebello de obligat. iustit. par. 2. lib. 2. question. 7. in princip. Bonac. de Matr. q. 4. punct. 17. num. 23. Molfes. in summa Theologiae moralis, tract. 4. c. 7. à n. 25. Melch. Phœbos Lusit. decis. 45. num. 10. cum seqq. tom. 1. Tamen cum honestissimum videatur, & rationi summo opere consentaneum, ut filius fam. in re tam graui consilijs, & voluntati parentum subiaceat, propterea vnusquisque Parochus diligenter inquirere debet hunc consensum tam inter sponsum, & sponsam, quàm inter propinquiores consanguineos, & præsertim ipsorum parentes si sint filii-fam. quòd si quid difficultatis compariet, admonito prius Episcopo, seu Vicario eiusque responso accepto, ad denunciationem progredietur.

Quæret etiam an Matrimonium contrahendi doctrinam Christianam sciant, aut saltem Pater noster, Ave Maria, Credo, & Decalogum, quòd si vterque ea nesciat, aut eorum alter, mornat illos se non ante ad tertiam denunciationem vèturum, quàm illa ab ipsis rectè memoria teneri, & intelligi perspexerit. Absolutè tamen, & per longum tempus, aut vbi sponsi instarent, non licet Matrimonium detinere donec dictam Christianam Doctrinam contrahentes didicerint; sed expedit suauiter, absque violentia ad breue tempus impedire, ut sic doctrinæ addiscendæ curam habeant: Ita Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 15. subn. 19. Campan. in diuersor. Iuris Canon. rub. 11. c. 14. num. 7. Aloy. Ricc. in praxi fori eccles. dec. 683. in 1. edit. aliàs resol. 576. in 2. edit.

Vnde S. Congreg. Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium præposita sub die 6. Martij 1788. censuit, Matrimonium prohiberi non posse Christianam doctrinam non addiscentibus, sed contra eos admonitionibus comminatorijs esse procedendum. Contra Barthol. à Ledesma de Matrim. dub. 11. & Vega in sum. lib. 3. casu 211. existimantes absolutè impediri posse ob dictam causam ne Matrimonium contrahatur, nisi contrahentes præ senio, aut ingenij rudis tarditate prorsus incapaces sint.

Inquiret insuper de eorum ætate; nam eos tantum, qui in ætate legitima sunt constituti, denunciare debet, ita ut sponsus xiiij. saltem annos sit natus, cap. attestaciones, cap. ex litteris, de despons. impub. sponsa verò xij. cap. continebatur, eod. tit. quæ ita à Canonibus completa definitur, quod tunc præsumantur habiles ad copulam, & ad consensum coniugalem, ut constat ex cap. puberes, eod. tit. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 104. num. 1. vbi n. 2. subdit satis esse si vltima dies anni duodecimi in fœmina, & decimi quarti in viro

5 viro sit incepta, †Cum dispensatione tamē Episcopi possunt minores contrahere Matrimonium si habeant vsum rationis, seu malitiam, quæ ætatem suppleat; ita plures per me citati *de offic. & potestate Episcopi par. 2. alleg. 32. num. 20.* quibus addo Alzed. *de præstantia Episcopalis dignitatis, part. 2. cap. 7. num. 24.*

6 Item de patria inquireret, nam exteros nequaquam denunciabit, nisi eorum conditionem nouerit legitimo in scriptis testimonio quod alium virum, vel vxorem non habeant, & quod omni impedimento Canonico Matrimonij careant.

7 Item an eo anno in Paschali solemnitate confessi fuerint, & Sacram Eucharistiam sumpserint; nam si id non constet, à denunciatione abstinere debebit, & deinde hortabitur coniuges, vt iuxta Concilij præceptum *in d. cap. 1.* antequam contrahant, vel saltem triduo ante Matrimonij consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad Sanctissimum Eucharistiæ Sacramētum piè accedant. † Nam si illud contraherent cum peccato mortali nondum deleto per contritionem, vel per Confessionem, indigne reciperent Sacramentum, ac per consequens peccatum mortale incurrerent, vt resoluunt Fernandez *in examine Theologiæ mortalis, p. 3. cap. 18. §. 1. n. 8.* Guttier. *de Matrim. cap. 83. n. 13.* Bonac. *in simili tract. quest. 4. puncto 6. num. 1. vers. sexto.* Non committerent tamen duo peccata mortalia, vnum quatenus recipiunt Sacramentum, alterum verò quatenus administrant; sed solum quatenus recipiunt, vt animaduertunt Sanch. *lib. 2. disp. 6. num. 4.* Sayr. *de Sacram. in genere, lib. 2. cap. 7. q. 1. art. 5.* Bonacin. *de Sacrament. disp. 1. quest. 3. punct. 2. §. 2. num. 10.* Nec aliud incurrunt peccatum quatenus videntur præceptum Concilij *in d. cap. 1.* Confessionem præcipientis violare, quia consilium tantum, & non præceptum, illud Conciliare decretum quoad hoc continet, Franc. Leo *in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 9. n. 49.* Basil. Pont. *de impediment. Matrim. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus condit.* Ego ipse *de officio, & potestate Episcopi par. 2. alleg. 32. num. 172.*

9 Si quis calibem se esse affirmet, & de Matrimonio contrahendo agat, Parochus item ab eo denunciando cauebit nisi doceatur legitimo in scriptis testimonio, vel nunquam alibi Matrimonium ab eo contractum fuisse, vel priorem virum, seu vxorem ipsius obisse. Matrimonium enim secundum cōtrahere non potest mulier, nisi per certum nuncium certificata fuerit de morte primi viri, vt probat tex. *in capit. in presentia 19. de probat. cum latè adductis per citatos à Cened. ad Decretal. collect. 171. num. 3.* quibus

addo Farin. *in praxi crimin. p. 5. quest. 140. n. 50. cum seqq.* Sanch. *de Matrim. lib. 2. disp. 46.* Basil. Pont. *in simili tract. lib. 7. c. 13.* quæ quidem certitudo mortis prioris viri, cum omnino qualis esse debeat, præscribi non possit, hoc Iudicis prudentis arbitrio attentis circumstantiis occurrentibus relinquitur: ita Couar. *d. §. 3. num. 4.* Marant. *in repetit. lis potest. ff. de acquir. hered. Menoch. de arbitrar. 420. n. 128.* & *de præsumpt. lib. 6. pres. 49. n. 28.* Farin. *d. q. 140. num. 75.* Sanch. *d. disp. 46. num. 7. vbi num. 8.* aduertit illud esse speciale in morte probanda, vt testes non citata parte, Sed ex mero Iudicis officio examinari possint: & *num. 10.* ait sibi placere nunquam sufficere vnum testem, intelligens verbum, *nuncium*, de quo *in d. cap. in presentia*, in genere neutro, itaut significet *la noua*; sed non potest dici nuncium certum, quod voce vnus habetur: & *num. 15.* hinc subdit solam famā non sufficere nisi aliis adminiculis adiungatur: quod Basil. Pont. *de impedim. Matrim. cap. 13. vers. ex dictis*, ampliat etiam si verè obisset coniux. Vnde Sac. Cōgreg. Conc. *in Mediolanen. 18. Septembris 1627.* censuit absentiam viri, qui discessit de anno 1602. vsque ad illum diem absque aliqua notitia, quod superuiuat, non esse sufficientem; vt eius vxor possit transire ad secundas nuptias.

Quoad eos verò, qui vagantur, & incertas habent sedes, caueat Parochus ne illorū Matrimoniis intersit, nisi prius diligentem inquisitionem fecerit, & re ad Episcopum delata ab eo licentiam Matrimonia huiusmodi celebrandi obtinuerit, vt infra ostendimus *num. 89.*

Cauebit item Parochus ne ab aduentu Domini nostri Iesu Christi vsque ad diem Epiphaniæ, & à Feria quarta Cinerum vsque in octauam Paschæ inclusiue nuptiarū solemnitates celebret, aut benedictiones faciat, vt statuit Concil. Trid. *sess. 24. de reformat. Matrim. cap. 10.* refert Aloyf. Ricc. *in praxi fori eccl. p. 4. resol. 557.* Si enim aduersus hoc præceptum illo vetito tempore faciat, graui poena plectendus erit, arbitraria tamen, cum nulla in Iure præscripta sit. Caër. *in repet. cap. ad limina, 30. q. 1. §. 4. num. 550.*

Fr. Emman. *in sum. tom. 1. cap. 241. numer. 4.* Sanch. *de Matrim. lib. 7. disp. 7. num. 4. vbi num. 2.* ait, tempus Aduentus in hac prohibitionē incipere à primis Vesperis Sabbati præcedentis; in Feria autem quarta Cinerum à media nocte illius feriæ: & *num. 7.* tenet non prohiberi eo tempore sponsalia de futuro: & *num. 8.* resoluit † denunciationes Matrimonio præmittendas posse tunc fieri, de quibus omnibus nouissimè Aloyf. Ricc. *in d. praxi, p. 4. resol. 558. cum seqq.* Sac. Congregat. negotiis Episcoporum præposita *sub die*

die decimo octavo Decembris 1598.

- 15 Cauebit etiam parochus ne tempore Interdicti, aut personarum interdictarum Matrimonij interfit; quia tunc hoc non licet, vt per Vgolin. *de censur. tab. 5. cap. 8. §. 3. num. 1.* quem sequitur, & laudat Sayr. *in simili. tr. lib. 5. cap. 7. num. 43.* Suar. *tom. 3. etiam de cens. disp. 33. sect. 1. à num. 51.* latè disputans à n. 46. Bonacin. *eod. tract. disp. 5. punct. 2. §. 3. num. 8.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 197.* Quicquid dicant Squillant. *de obligat. cleric. p. 5. num. 42.* Sanch. *d. lib. 7. disp. 8. à num. 2.* Aloyf. Ricc. *in d. praxi resol. 561. p. 4.* & alij per me citati *eadem alleg. 32. num. 198.* vbi num. 304. resolui sponsalia tempore Interdicti licitè contrahi posse: & n. 206. disputo an licitè fiant benedictiones, & Matrimonium seruata moderatione *cap. alana mater §. adiicimus. de sent. excomm. contra Sanch. & alios negatiuam partem sequutus fui.*
- 16 His à Parocho diligenter animaduersis, ad denunciations veniat, & ne ipsas faciat absque sua licentia minimè impedire potest Vicarius generalis, vt censuit Sac. Congreg. Concil. 27. Maij 1617. eas etiam non possunt Regulares publicare infra Missarum solemnias, vt censuit S. Congreg. quam refert Lezana *in sum. quest. Regul. cap. 12. n. 41. vers. ad 9.* Circa quas denunciations faciendas præcipit Conc. Trid. *d. sess. 24. de reform. Matrim. cap. 1. in princ.* vt antequam Matrimonium contrahatur ter à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festiuis, in Ecclesia inter Missarum solemnias publicè denunciatur inter quos Matrimonium sit contrahendum. † Requiritur igitur (non tamen de essentia Sacramenti) vt huiusmodi denunciations fiant à proprio contrahentium Parocho, vel ab alio de eius licentia, Fr. Emman. *in sum. p. 1. c. 217.* Sanch. *de Matrim. lib. 3. disp. 6. n. 4.* Ægid. de Coninck *de Sacram. & censur. tom. 2. d. 27. dub. 5. num. 50.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 225.* Bonacin. *de Matrim. q. 2. punct. 6. num. 12.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 9.* † Quod intelligitur vbi ambo cōtrahentes in vna & eadem habitant Parochia; nam quando illi sunt diuersarum Parochiarum, in vtraque, sponsi scilicet, & sponsæ Parochia denunciations sunt faciendæ, Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 3. num. 21.* Petr. Ledesma *de Matrim. quest. 45. art. 5. puncto 3. & in sum. part. 1. de Sacram. Matrim. cap. 6. conclus. 7. ver. base de aduertir.* Henriq. *in sum. lib. 11. cap. 7. §. 1.* Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. Matrimonium §. 5.* posseuin. *de officio Curati, cap. 10. num. 8.* Sanch. *d. lib. 3. disputat. 6. num. 4.* Chamerot. *de Sacrament. tract. 12. de Matr. dub. 17. vers. quinto.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 15. §. 11. num. 2.* Machado *en su perfecto*

Confessor. lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 17. numer. 1. Rebello *de obligat. instit. p. 2. lib. 2. q. 7. num. 10.* vers. quo loco, Valer. Reginald. *d. lib. 31. num. 225.* Ægid. Coninck *d. tom. 2. disp. 27. numer. 40.* Aloyf. Ricc. *in praxi aurea resol. 437.* Mol. *fel. in sum. Theologie moralis, tract. 4. cap. 8. nu. 14.* Basil. ponti. *de impedim. Matrim. cap. 26. §. 4. in princip.* Guttier. *de Matrim. cap. 56. num. 5.* Bonacin. *d. q. 2. puncto 6. num. 10.* Ego ipse *d. allegat. num. 11.* vbi etiam multis citatis Doctoribus aduerto, quod si contrahentes plura habuerint domicilia, seti parochias, faciendæ sunt huiusmodi denunciations in ea, in qua diutius habitant, & principaliorum habent Larem, vel potius in ea, in qua verisimilius est sciri impedimenta.

Requiritur deinde, vt hæ denunciations 19 fiant tribus continuis diebus festiuis, vt expressit Concil. *citato loco*, & ex eo colligunt Chamerot. *d. dub. 17. vers. secundò*, Sanch. *d. l. 3. disp. 6. num. 8.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. num. 225.* Bonac. *d. puncto 6. num. 14.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 12.* Quod vulgò intelligitur de festis, quæ sibi non succedunt immediatè, vt per Segur. *Daualos in direct. Iudicium. eed. p. 2. cap. 16. num. 20.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. resol. 224. num. 4. in 2. edit.* Ægid. de Coninck *d. tom. 2. disp. 28. num. 47.* Fernandez *in examine Theologie moralis, p. 3. cap. 17. §. 2. numer. 2. & 3.* Vgolin. *d. cap. 15. §. 11. n. 4. & 5.* Contra Basil. pont. *de imped. Matrim. cap. 26. §. 4. in princ.* existimantem procedere etiam si huiusmodi dies festi sibi succedant. Dummodò tamen inter vnā, & alteram denunciationem multos dies festos non interponat parochus, ita vt ob magnum temporis interuallum, seu moram, fieri possit vt parochiam tardiores inuadant ad deferenda impedimenta, & interim obliuiscantur præcedentium denunciationum, quia tunc peccabit mortaliter, Sanch. *d. disp. 6. num. 8.* Guttier. *d. cap. 56. num. 4. ad fin. posseuin. d. cap. 10. num. 4. & 5.* Ægid. de Coninck. *d. disput. 27. dub. 5. num. 47.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 226.* Bonac. *d. punct. 6. num. 16.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 13.* me citato Machado *en su perfecto Confessor. lib. 4. quest. 2. tract. 2. docum. 17. num. 4.*

Et ita sunt faciendæ denunciations huiusmodi diebus festis, vt etiam cura Episcopi dispensatione ferialibus diebus fieri non possint, sicut tenent Zerol. *in praxi Episcop. p. 1. verb. Matrimon. §. 4.* Chamer. *d. dub. 17. vers. quarto*, Vgolin. *d. cap. 15. §. 11. num. 3.* Stephan. Gratian. *discept. cap. 83. num. 28.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 6. num. 9.* Aloyf. Ricc. *in praxi fori eccles. resol. 224. num. 3. in 2. edit.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 14.* Nisi fuerit dies aliquis non festus, quo ingens hominum multitudo ad Ecclesiam accedit, vt accidit quando infi-

- gnis concionator concionem habiturus est, vel est dies festus Dedicationis illius Ecclesie etiam si non seruetur nisi vsque ad meridiem; quia in eo licite fieret denuntiatio, sicut in festo, vt notant Sanch. *d. disp. 6. n. 9.* Valer. Reginald. *d. lib. 3. n. 27.* Guttier. *de Matrim. cap. 56. num. 8.* Bonac. *d. q. 2. puncto 6. num. 18.* & 19. Posseuin. *d. cap. 10. num. 12.* Machado *d. do-*
 21 *cum. 17. n. 4.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 15.* † Eodem modo denunciationes valide facere poterit parochus extra Ecclesiam, & Missarum solemnias, si magnus populi concursus, & locus aptus sit, vt ad multorum notitiam perueniat, secundum citatos per Basil. pont. *de impedim. Matrim. cap. 26. §. 4. in princip.* & in nouissimo tract. *de Sacramento Matrimon. lib. 5. cap. 30. num. 6.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 227.* Guttier. *d. cap. 56. n. 7.* Bonacin. *d. quest. 2. punct. 6. n. 17.* quos refero Ego ipse *d. alleg. 32. n. 16.*
 22 † Denunciationes huiusmodi fieri possunt temporibus prohibitis nuptias celebrare, vt censuit Sacra Congreg. negotiis Episcoporum, & Regularium preposita 18. Decembr. 1689.
 23 Formula autem, qua in his denunciationibus vti debet parochus, sequens erit. *Notum sit omnibus quod N. filius N. ex Parochia Sancti N. contrahitur est Matrimonium cum N. filia N. Parochia Sancti N. atque ideo si quis sciat aliquod intercedere inter ipsos impedimentum consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, quæ à Baptismo, & Confirmatione nascitur, aut cuiusvis Canonice prohibitionis, ob quam Matrimonium contrahere non possint, neque debeant, certiores faciat me Parochum, aut D. Episcopum, sue eius Vicarium generalem.*
 24 Neque verò statim atque denunciationes factæ erunt, nisi temporis angustias prematur, siue instantis Auentus tempore, siue Quadragesimæ, ad Matrimonij celebrationem Parochus procedere debet; sed tritium, vel duorum saltem dierum spatium intericere, vt liceat unicuique de impedimentis cogitare, eaque aperire; sed non ideo celebratio diutius prorahenda est; quia si post vltimam denunciationem quatuor menses elapsi sint, parochus ad celebrationem amplius procedere non debet, nisi nouas denunciationes præmittat, prout decusum referunt Rebello *de obligation. Iustit. part. 2. lib. 4. in declaration. Cardin. section. 2. num. 8.* Bonac. *de Matrim. q. 4. punct. 6. num. 1. vers. quarto,* & in hoc attendenda est Constitutio cuiusque Episcopatus, breuius, seu longius tempus designans.
 25 Nullo modo parochus etiam quoties timetur malitiosè Matrimonium impediendum, potest huiusmodi denunciations omitttere, nisi ex Ordinarij dispensatione, sicut docent Nauar. *conf. 1. sub tit. de clandest. despon. in utraque edit. Menoch. conf. 69. n. 61.* Sanch. Barbosa de Parocho. Pars II.

d. lib. 3. disput. 7. numer. 17. Ægid. de Coninck *d. disput. 27. num. 53.* Mari. Anton. *var. resolut. lib. 1. resol. fin. casu 4.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 20.* Quando verò moraliter certus Parochus est adesse impedimentum, poterit vnam ex denunciationibus absque reatu peccati mort. omitttere, vt per Verac. *in append. ad specul. dub. 1. concl. 5.* Villalob. *in sum. tom. 1. tr. 13. diff. 24. n. 3.* Machad. *d. lib. 4. p. 2. tr. 2. docum. 17. n. 3.* nisi parochus arbitrio suo moueretur ad denunciationem illam omittendam, Coninck *de Sacram. disp. 27. dub. 5. n. 51.* Pont. *de matrim. lib. 5. c. 30. n. 3.* Sic etiam Parochus poterit omittis denunciationibus aliquos matrimonio coniungere, vbi tale periculum, & adeò vrgens necessitas premit, vt non sit locus adeundi Ordinarium pro dispensatione obtinenda, veluti si vrgeat necessitas instantis mortis pro accipiendâ in coniugem concubina ad satisfaciendum famæ, aut filios legitimos relinquendum, vel oporteat ad nubendum viro æquali, qui aliter discedet, & voluntatē mutabit. Vide Henric. *in sum. lib. 11. cap. 5. §. 5.* Zambran. *d. c. 7. dub. 3.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 10. n. 25.* Guttier. *de Matr. c. 56. n. 3. & c. 57. n. 6.* Basil. pont. *d. c. 26. §. 4. vers. sunt tamen,* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 224. & n. 236.* Bonac. *d. pun. 6. n. 7. vers. dixi, il 2. posseu. d. c. 10. n. 11.* Fernan. *d. p. 3. c. 17. §. 2. n. 12.* Machado *d. lib. 4. p. 2. tr. 2. docum. 18. n. 2.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 53.* † Alio-
 26 qui extra hos casus Parochus ipse prætermittis denunciationibus Matrimonium celebras, grauiter peccabit, Chamer. *d. dub. 17. notab. 1.* Spin. *in speculo testam. glos. 15. princ. n. 26.* Pet. de Ledesm. *de Matrim. q. 45. art. 5. vers. sed aliud est dubium, & in sum. p. 1. de Sacram. vbi de Sacram. Matr. cap. 6. concl. 6.* Cenall. *commun. contra commun. q. 604. n. 85.* Gutier. *de iuram. confirm. p. 1. c. 51. n. 29. & de Matrim. c. 56. n. 4. & c. 57. n. 1.* Aloyf. Ric. *d. resol. 224. n. 2.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. n. 15.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 223.* Sanch. *d. l. 3. disp. 5. n. 6.* Molfes. *d. tr. 4. cap. 9. n. 25.* Fernand. *d. p. 3. c. 16. §. 2. n. 12.* Bonac. *d. pun. 6. n. 8. & 9.* Basil. Pont. *de Sacram. Matrim. lib. 5. cap. 30. n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 28.* & seuerius erit ab Ordinarij puniendus secundum Armédar. *in addit. ad recopil. legum Nauar. l. 16. 4. tit. 15. l. 1. de Matrim. n. 4.* Matrimonium tamen validum remanet, etiam si Ordinarius recuset dare licentiâ quod fiant post, vt censuit S. Congr. Concil. in Mediolan. 23. Febr. 1630.
 27 Vtrum autem penam triennalis suspensionis comminatam in c. cum inhibito. §. sanè, de clandest. desponsat. incurrat Parochialis Sacerdos, qui interfuit Matrimonio valido, clandestino tamen ob denunciationum omissionem? Affirmatiuè videtur respondendum, quia in eodem §. sanè, sic dicitur. *Sanè si Parochialis Sacerdos tales coniunctiones prohibere neglexerit,* vbi verbum illud tales, refertur ad
 28 nuptias,

nuptias, de quibus §. præcedenti actum fuerat; nam text. ille egerat de clandestinis, vel interdictis coniugiis, ibi, *si quis verò huiusmodi clandestina, vel interdicta coniugia*, ponderando verba illa, *huiusmodi clandestina*, quæ referri debent ad principium text. qui præmiserat denunciationes ante Matrimonium faciendas esse, eo quòd Ecclesia detestetur Matrimonium non præmissis denunciationibus celebratum, quod appellat clandestinum: & ideo hanc partem affirmatiuam tuentur Maiol. *de irregul. l. 3. c. 25. n. 17.* & Sanch. *d. lib. 2. disp. 48. n. 5.* qui aduertunt, cum Concil. Trid. in hoc casu nullam statuatur pœnam, standum esse pœnæ illius text. ac proinde talem Parochum suspendendum esse triennio, quod etiam tenet Bonac. *d. punct. 6. n. 3.* quem refero *d. alleg. 32. n. 7.* Dicitur autem Matrimonium clandestinum, quoad incurrendas pœnas Matrimonii clandestinis appositas, quando propria auctoritate, & sic illicitè denunciationes huiusmodi omittuntur, etiam si illud deinde fiat coram Parocho, & testibus, ut per Henric. *lib. 11. c. 6. §. 2. lit. M.* Petr. de Ledesm. *d. c. 6. dub. 3. propè fin.* Guier. *de Matrim. c. 55. num. 5.* ægid. de Coninck *d. tom. 2. disp. 18. num. 103.* & *disput. 27. n. 83.* Franc. Molin. *de ritu nupt. lib. 2. differ. 11. ex n. 40.*

28 Quibus denunciationibus ut *suprà* factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrimonij in facie Ecclesiæ procedatur. Cum verò sponsus in vna Parochia, & sponsa in alia habitant, parochus sponsæ, ad quem pertinet Matrimonij celebratio, non ante hanc faciet, quam habeat fidem Parochi sponsi ab eodem subscriptam, & Ecclesiæ Parochialis sigillo munitam in hac forma prout sequitur: *Die..... Mens.... Ann.... Testor ego N. Parochus Sancti N. à me denunciatum fuisse in mea Ecclesia prædicta, intra Missarum solennia, Matrimonium contrahendum inter. N. ex mea Parochia, & N. ex Parochia Sancti N. tribus infra scriptis festiuis diebus, hoc est; prima denunciatio facta fuit die... secunda die... tertia die.... Neque aliquod impedimentum cognitum est quominus Matrimonium celebrari possit, In quorum fidem, &c. Ego N. Parochus, &c.*

29 Tunc præmissis denunciationibus, & diligentius *suprà* expressis, celebrandum est Matrimonium in facie Ecclesiæ, ut præcipit Conc. *citato loco*; quod non impedit quin domi celebrari possit, in tantum quòd Ordinarius prohibere non potest quin Matrimonia domi celebrentur seruata Concilij forma: sed cum maximè deceat, ut in Ecclesia celebratur, debet id hortari, non præcipere, prout referunt decisum Franc. Leo in *thesauro fori eccles. part. 2. c. 9. n. 48.* Posseu. *d. c. 10. n. 15.* Sanch. *d. lib. 3. disp. 15. n. 20.* Valer. Reginald. *d. lib. 31.*

n. 242. Basil. Pont. *de impedim. Matrim. c. 26. §. 2. vers. 3.* Rebello *d. part. 2. lib. 2. q. 7. n. 11.* ubi quòd Parochi possunt absque Episcopi licentia Matrimonia ritè & legitime celebrare, nisi Episcopus ex iusta causa aliter præscripserit. Sac. Congregatio Concilij in *Turritana 12. Martij 1633.*

Quid autem debet facere Parochus, vel alter Sacerdos, qui de licentia Parochi Matrimonio assistit, quando contrahentes publicè accedunt, amicis, & cognatis stipati ad celebrandum Matrimonium, si ex Confessione, quam tunc petunt, agnoscant illos habere aliquod impedimentum dirimens, vel impediens? Non satis constat inter Doctores, ut videre est apud Sanch. *de Matrim. lib. 3. disput. 16. per tot.* Antiquiores enim ferè omnes existimant teneri Parochum ex officio monere contrahentes in Confessione, ut desistant à Matrimonio quoad vsque sibi de remedio necessario prouideant, si modò possit absque offensione sigilli id efficere; vel consulendo eis, aut alteri eorum ut votum castitatis emittant ad quinque, vel sex menses, quo tempore dispensationem impedimenti possint quærere: quòd si contrahentes nolint desistere, nec votum emittere, nec fingere repentinam ægritudinem, dicunt debere eos Matrimonio coniungere; quia iam habent ius quæsitum: Ita S. Bonauent. in *4. dist. 21. in 2. part. art. 2. q. 1. num. 61. ad finem quæst.* Altiſiodoren. *lib. 4. sum. tract. 6. cap. 3. q. 4. vers. ad hoc est solutio*, Alens. *par. 4. q. 78. memb. 2. ad 5.* Palat. in *4. dist. 21. disput. 2. fol. mihi 459. col. 1. vers. nam testimonium Parochi*, Dried. *lib. 1. de libertate Christiana, cap. 7. in initio, vers. aliud est scire*, Angel. *verb. Confessio 8. num. 13.* Tabiena *verb. Confessionis celatio, q. 4. n. 5. in fine*, Syluest. *verb. Confessio 3. qu. 12. n. 7.* Maiol. *de irregul. lib. 3. c. 25. n. 3. vers. affinitas, in fine*, Fr. Emman. in *sum. tom. 1. c. 217. concl. 6. n. 7.* Machado in *su perſetto Confessor y cura de Almas, libro quarto. part. 2. tract. 2. docum. 20. n. 5. & 6.*

Henric. verò in *sum. lib. 3. de Penit. cap. 23. §. 3. in fine*, putat posse in primis Episcopum negare antecederet licentiam ad solitas monitiones, seu denunciationes faciendas; non tamen posse vel Episcopum, vel Parochum negare Matrimonium si iam sunt monitiones factæ ac decursæ; quia tunc iam in foro externo habent ius acquisitum, quo publicè priuari non possunt, nisi cum magna iniuria ob notitiam occultissimam fori interni.

• Ego autem absque dubio teneo, si publicè petant Matrimonium, ut in casu proposito, debere Parochos, & alios Sacerdotes, qui de licentia Parochorum Matrimonio assistunt, eos Matrimonio coniungere, & non

non posse eis Sacramentum negare; secus si fecerò, & occulte perant; ita Sor. in 4. dist. 18. quest. 4. art. 5. post. conclus. vers. hinc fit. Natural. in cap. Sacerdos, de Penit. dist. 6. numer. 144. Suar. tom. 4. de Penit. disp. 33. sect. 6. numer. 2. secundum Contimb. impress. Ratio posterioris est, quia potest Parochus ex scientia Confessionis, vel quicumque alius Sacerdos de eius licentia Sacramenta ministrans, Eucharistiam, & alia Sacramenta negare ei, quem immediate ex Confessione agnuit indignum, non publicè, sed occultè petenti, v.g. si nemo adfit in Ecclesia, aut si penitens ad illum accedat in Sacristia, & nemine vidente Sacramenta requirat, S. Thomas in 4. dist. 9. quest. unic. art. 5. quest. unic. 1. in corpore, Martin. Ledesma. l. q. 2. 1. art. 6. n. 63. Barth. Ledesma de Euchar. dub. 23. concl. 3. Iacob. de Graff. in aureis decis. par. 1. l. 1. cap. 23. n. 38. Suar. d. num. 2. Ratio verò prioris est, quia si publicè negetur, reuelatur Confessio indirectè aliis; secus si occultè: tum quia quilibet Christianus habet ius ad petendam Eucharistiam, & alia Sacramenta quocunque tempore accommodato, quo iure non potest priuari publicè, nisi illud amittat per publicum peccatum mortale: unde dum publicè de illo non constat, non debet ei publicè Sacramentum denegari.

33 Parocho præsente, seu alio Sacerdote de eius, vel Ordinarij licentia, interessentibus duobus, vel tribus testibus, celebratur validè Matrimonium, vt disponitur in Concil. Trident. d. cap. 1. † Proprium Parochum quoad hunc effectum illum dici, in cuius Parochia habitant contrahentes tempore Matrimonij, existimantur Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 244. in 1. edit. alias resolut. 214. nu. 1. in 2. edit. Bonac. de Matrim. quest. 2. puncto 8. num. 1. Guttier. eod. tract. c. 63. num. 19. Alij verò rectius censuerunt eum dici, in cuius Parochia contrahentes domicilium habent, vel cui principaliter incumbit cura animarum in loco domicilij, ex quorum numero sunt parochiani, in cap. in nostra 11. de sepult. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 219. numer. 6. Spin. d. gloss. 15. num. 41. Henriq. lib. 11. c. 3. §. 3. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 76. num. 18. Pialec. in praxi Episc. part. 2. cap. 4. num. 32. Cened. practica. Canon. qq. l. 1. q. 30. à num. 45. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. different. 11. numer. 88. Hurtado de Matrim. disp. 5. difficul. 6. num. 19. Ego ipse d. alleg. 32. num. 59. vbi num. 64. cum Sanch. d. lib. 3. disp. 23. num. 14. aduerto † non opus esse expectare, vt maiore anni parte parochiani in Parochia, vel Diocesi habitent, sed statim ac animum habitandi maiore anni parte habentes, incipiunt habitare, effici Parochianos; de quo etiam Emman. S. in aphorismis, verb. Matrimonium, num. 2. & verbo Parochus, num. 2. vers. ad Matrimonium, Basil. Pont. de Matr. lib. Barbosa de Parocho, Pars I I.

5. c. 13. §. 1. num. 4. cum seqq. Ferent. in annot. ad decis. 713. Buratti nu. 15. Rot. in Toletana Matrimonij 10. Decemb. 1625. coram R. P. D. Merlino. Vnde fœmina, quæ coram Parocho suæ Parochia contraxit Matrimonium invalidū, seque inde transfudit ad domum sponsi commorantis in alia parochia intentione perpetuò cum illo manendi, non potest postea coram eodem parochio Matrimonium de nouo validè celebrare, vt per Sanch. d. lib. 3. disp. 23. num. 15. Bonacin. q. 2. punct. 8. numer. 3. vers. secundo, quos refero Ego ipse d. alleg. 32. n. 67. vbi numer. 68. contra Triuis. Venetie decis. 23. resoluo validum fuisse Matrimonium cuiusdam amasie, quæ transfudit se ad domum concubinarij intentione cum eo commorandi maiore anni parte, ibique coram parochio illius domicilij celebrauit Matrimonium non cum amasio, sed cum alio extraneo.

Et procedit principalis resolutio, etiam si quis muret domicilium simulatè, & animo fraudandi proprium parochum, Sanch. lib. 3. disp. 18. sub n. 29. vers. caterum, & disp. 25. sub n. 11. in fine, Guttier. c. 65. n. 11. Filliuc. tom. 1. tract. 10. de Sacram. par. 1. c. 6. n. 199. Bonac. d. punct. 9. n. 4. quos sequi videtur Rot. in Toletana Matrimonij. Aduertit Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 23. n. 7. multis relatis, non posse parochum originis assistere matrimonio, sed hanc assistentiam spectare ad parochum illum, sub cuius parochia quis habitat: sequitur nouissimè philibert. Marchin. de Sacram. Ordin. tra. 1. p. 5. cap. 6. num. 20. idem tenent Villalob. in sum. p. 1. tract. 13. diff. 18. n. 3. Filliuc. tom. 1. tract. 10. q. 1. c. 6. n. 208. Trullench. in praxi resol. Sacram. lib. 7. c. 6. dub. 2. n. 4. Et ratio est præcipua, quia vt ostendit Menoch. de præsumpt. l. 6. pres. 42. n. 5. domicilium originis est immutabile quoad honores, & onera personalia, secus quoad iurisdictionem; nam istam amittit, si aliò domicilium transferat: sed potestas conferendi Sacramenta est quædam iurdictio; ergo, &c.

Ex dictis descendo ad aliquas resolutiones vsufrequentes, & in primis colligo Matrimonium contractum coram parochio illius loci vbi contrahentes reperiuntur, non animo ibi domicilium constituendi, sed recreationis causa, non valere; ita Sac. Congr. Concil. teste Nicol. Garc. de benef. par. 5. cap. 7. n. 11. ad 4.

38 Secundo colligo Matrimonium contractum coram parochio illius loci vbi contrahens moratur tanquam prætor, Iudex, seu Medicus temporalis, validum esse, eadem Sac. Congr. teste Garc. d. cap. 7. n. 11 ad 5.

39 Tertiò, colligo Matrimonium contractum post quartum habitationis mensem à muliere coram parochio oppidi, ad quod à ciuitate,

te, in qua habitabat, ad scandala submouenda iussu Principis secularis translata fuerat, sub præcepto illinc non discedendi, donec aliud statutum non esset, valere ex doctrina Decian. in tract. crimin. lib. 4. cap. 16. nu. 16. & aliorum quos citat Sanch. de Matrim. libr. 3. disp. 23. q. 1. & 3. & censuit Sacr. Congregat. Conc. sub die 26. Iunij 1621.

40 Quarto colligo validum fuisse Matrimonium cuiusdam iuuenis cum meretrice, qui dubitauerat illud in propria ciuitate contrahere, adhibendo Conc. Trid. solemnitates, eo quodd iuuenis parentes eis impedimentum de facili futuri erant, & propterea Romam venerunt, & coram testibus, & Parocho in Parochia in qua aliquantulum permorati erant, Matrimonium contraxerunt per verba de præsentis, S. Congr. Conc. in Senen. 17. Maj 1600.

Quinto colligo matrimonium contractum coram Parocho, vbi habitat mulier, quæ stat in monasterio, vel domo causâ famulandi, vel addiscendi virtutes, & statim non est recessura, validum esse; vt per Ceuall. commu. contra commun. q. 604. dub. 11. n. 144. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 76. n. 19. Parochus autem, vel alius Sacerdos de ipsius licentia celebraturus contractum matrimonij inter aliquos, sciens votum simplex emissum ab altero eorum, an possit assistere huiusmodi matrimonio, eosque coniungere, vel potius debeat eos repellere? Videndus est omnino latè id differens per conclusiones Alphonsi à Veracrucis in append. ad specul. coniug. ad arg. 15. prima partis, de impedimen. voti simplicis, ad quem se remittit Guttier. canon. lib. 1. cap. 11. num. 30.

41 Parochi duo simul quoad hunc effectum possunt reperiri, vbi scilicet quis dimidia anni parte in vna Parochia, altera dimidia in alia habitat, vt per Nau. conf. 7. num. 3. de clandest. desponsat. in nouis, Sanch. d. lib. 3. disput. 24. Segura Daualos d. p. 2. c. 15. num. 47. Fr. Molin. differ. 11. num. 91. Guttier. de Matrim. cap. 26. n. 4. & cap. 64. n. 2. Bonac. d. punct. 8. n. 5. Ferentil. in annot. ad decis. 713. Buratti 14. Trullench. d. lib. 7. c. 6. dub. 2. n. 7. Rot. in Toletana Matrimonij, 10. Decembris 1615. & in Neapolitana Matrimonij, 30. Martij 1629. coram R. P. D. Merlino. Ego ipse d. alleg. 32. num. 69. vbi n. 70. aduerto quod vbi inæqualitas habitationis datur, maioris temporis pars eum facit Parochum in quo habitatio fit.

42 Vnde Parochus ruralis non est proprius Parochus quando rus, vel recreationis causa habitat, aut ad paucos dies tantum incolitur, non autem maiori parte anni: Ita Nau. d. conf. 7. num. 2. Seraph. decis. 605. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 214. num. 2. Franc. Molin. d. differ. 11. num. 90. Sanch. d. lib. 3. disput. 23. numer. 12.

Bellet. disquis. cleric. p. 1. tit. de exep. cleric. a statutis §. 5. cum seqq. Bonac. d. q. 2. punct. 8. num. 3. vers. 3. & seq. Ego ipse d. alleg. 32. num. 66. Si verò quis in confinio duarum Ecclesiarum Parochialium habitauerit, censebitur Parochianus illius, in qua domus aditum magis frequentatum habet, sicut aduertit Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 333. in 1. edit. alias resol. 510. in 2. edit. quem refero Ego ipse d. alleg. 32. n. 71.

Quando autem contrahentes sunt ex diuersis Parochiis, tunc vbi Matrimonium contrahitur in Parochia habitationis vxoris, proprius Parochus erit ipsius: at quando contrahitur in Parochia habitationis viri, Parochus illius sufficit: ita Nauarr. in man. cap. 25. n. 144. & conf. 3. sub tit. de clandest. despons. num. 1. in nouis, Spin. d. gloss. 15. n. 47. Segura Daualos in direct. Iudicum eccles. par. 2. cap. 15. n. 47. Triuif. Venet. decis. 23. n. 1. lib. 1. Henriq. Fr. Emm. Vega, Petr. de Ledesma, Vivald. & alij, quos refert, & sequitur Sanch. d. lib. 3. disp. 19. Fracisc. Molin. d. differ. 11. n. 89. Vgolin. de officio & potest. Episcopi cap. 15. §. 10. n. 3. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ lib. 4. tit. 15. l. 1. de Matrim. n. 15. & 17. Ferentil. in annot. ad dict. decis. 713. Buratti, n. 17. Fernandez d. p. 3. cap. 10. §. 1. n. 11. Villalob. in sum. p. 1. tract. 13. dif. 18. n. 2. Filiuc. in quæst. moralib. tom. 1. tract. 10. p. 1. c. 6. n. 202. nouissime Trullench. in praxi resol. Sacrament. lib. 7. c. 6. dub. 2. n. 2. Ego ipse d. alleg. 32. n. 65.

Sed ex hoc non inferitur præsentiam solius parochi mulieris sufficere si in eius parochia Matrimonium contrahatur; item sufficere præsentiam parochi viri si contrahatur in parochia viri, sicut olim tenuisse videbatur S. Congeg. Concil. sub die 15. Decembr. 1574. quia ipsa modò nulla habita ratione prætæ antiquæ decisionis, tenet contrarium, nempe sufficere parochum viri etiam in parochia mulieris; quia videtur Concil. voluisse præsentiam parochi, & testium ad tollendam clandestinitatem, ad quod sufficit vnus parochus siue viri, siue mulieris. Ideo ita resoluunt Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 76. dub. 14. Caualecan. decis. 12. num. 21. part. 2. Spin. d. gloss. 15. num. 41. Ceual. d. q. 604. num. 6. Henriq. lib. 11. cap. 3. §. 2. Franc. Leo in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. num. 39. in fine, Armendar. d. l. 1. de Matrim. n. 7. 13. 14. & 28. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb. Parochus §. 1. Sanch. d. lib. 3. disp. 19. ex n. 1. Rebello d. p. 2. lib. 2. q. 8. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 7. Paul. Comit. respons. moral. l. 1. q. 131. n. 2. Aëgid. de Coninck d. 27. n. 19. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. c. 244. in 1. edit. alias resol. 214. n. 1. in 2. edit. Gutt. d. c. 62. n. 4. Vgol. d. c. 15. §. 10. n. 3. Ego ipse d. alleg. 32. n. 38. Paul. Layman. in sum. Theol. moralis lib. 5. tract. 10. p. 2. cap. 5. n. 3. Hurtado de Matrim. disp. 5. diff. 6. num.

n. 20 Rot. apud Farin. dec. 390. n. 6. p. 2. recent.

46 Parochus validè assistit Matrimonio, quamvis ipse, vel testes vi detenti interfint, dummodò tamen intelligant consensum contrahentium. Ita docent Bernard. d. c. 76. vers. 3. Petr. de Ledesma de Matrim. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 2. vers. quo supposito. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 219. n. 11. Posseuin. d. cap. 10. n. 20. Spin. d. gloss. 13. princ. n. 48. & 49. Ceuall. d. q. 604. nu. 70. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 213. n. 4. in 2. edit. Basil. Ponti. de impediment. Matrim. c. 30. §. 5. in fine, & in nouissim. tr. de Sacrament. Matrim. lib. 5. c. 21. n. 8. Molfes. in sum. Theolog. moral. tract. 4. cap. 8. n. 58. & c. 9. n. 22. Sanch. d. lib. 3. d. 39. nu. 9. Egid. de Coninck d. disp. 27. n. 44. Franc. Molin. d. differ. 11. num. 115. Rebello d. par. 2. lib. 2. q. 8. n. 4. Guttier. d. c. 69. n. 10. Armendar. d. l. 1. de Matrim. n. 24. Filiuc. d. tract. 10. n. 224. & seq. Ego ipse d. alleg. 32. n. 82.

47 Et sic etiam renuens, & dolosè adductus validè assistit, dummodò propè intelligat, & audiat contrahentium verba, nisi claudens aures affectatus esset non intelligere, quamvis ipse nulla verba proferat, vt resoluunt Segura Daualos d. p. 2. cap. 15. Mascard. de probat. concl. 9. num. 9. Vega in Sylua casuum. lib. 6. casu. 114. & 115. Salzed. ad Bernard. d. c. 76. in 4. dub. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 243. in 1. edit. aliàs resol. 213. n. 3. in 2. edit. Filiuc. d. tract. 10. n. 227. Hurtado de Matr. disp. 5. diffc. 15. Ego ipse d. alleg. 32. num. 85. Rot. in Vlixbon. Matrimonij 16. Februarij 1622. coram bonæ memoriæ Patriarcha Manzanedo. † Esset tamen grande peccatum Parochū quipè, qui personam Ecclesiæ repræsentat, vi adigere, aut dolo inducere vt Matrimonio intersit, excepto raro casu necessitatis, si is sine iusta causa renuat, & ad Superiorem recursus non sit, tunc astu aliquo sine mendacio induci posset. Vide Egid. de Coninck d. disp. 27. dub. 4. in fine, Guttier. d. c. 69. num. 13. Paul. Layman. d. lib. 5. tract. 10. p. 2. capit. 4. numer. 6. vers. esset, me ipsum d. alleg. 32. num. 84.

48 Concludo igitur præsentiam Parochi in Matrimonio necessariam non tantum corpoream, sed etiam moralem requiri cum intelligentia, & aduertentia actus, arg. l. 209. ff. de verb. signific. ibi, Coram Titio aliquid facere iussus, non videtur præsentem fecisse eo, nisi is intelligat: itaque si furiosus, aut infans sit, vel dormiens non videtur coram eo fecisse: resoluunt Henr. q. in sum. lib. 11. capit. 3. §. 1. Petr. de Ledesma de Matrim. q. 45. articul. 5. vers. est secundum dubium, Egid. de Coninck d. disp. 27. nu. 44. Basil. Ponti. d. tr. de Sacram. Matrim. lib. 5. c. 21. Cened. pract. & Canon. quest. libr. 1. quest. 30. n. 33. cum seqq. Guttier. de Matrim. cap. 69. Franc. Molin. d. different. 11. num. 113. vbi num. 120. subdit vt nedum intelligere oporteat cum quid agi

Barbosa de Parocho. Pars II.

tur, sed vt videat: ego ipse d. alleg. 32. num. 78. Idemque dicendum de illo Parocho, qui præsens corpore est, sed animo nihil omnino aduertens, sicut docent Sanch. d. l. 3. disp. 39. num. 5. Paul. Layman. d. cap. 4. num. 6. in princip. nisi, vt supra dixi, affectatus esset non intelligere, vt aduertit Sanch. d. disp. 39. n. 6. & refert à Sacra Congreg. decisum Armendar. d. l. 1. de Matrim. n. 24.

50 Parochus validè assistit Matrimonio etiamsi ad alium finem vocatus, vel casu præsens sit: Ita Nauar. conf. 20. num. 1. sub tit. de sponsal. in antiq. & conf. 11. sub tit. de clandest. desponsat. in nouis, Salzed. d. cap. 76. vers. tertio licet, dub. 5. Sayr. in floribus decis. sub tit. de spons. decis. 24. Azeued. l. 1. numer. 39. tit. 1. libr. 5. nouæ Recop. Spin. d. gloss. 15. princip. numer. 48. & 49. Henriquez libr. 11. cap. 3. §. 5. in fine, Ceuall. d. q. 604. n. 66. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 4. numer. 32. in fine, Sanchez d. libr. 3. disp. 39. numer. 10. Valer. Reginald. d. libr. 31. n. 182. Franc. Molin. d. different. 11. num. 119. Guttier. d. cap. 63. num. 3. cum seqq. Ego ipse d. alleg. 32. n. 88.

Contra Armendar. d. l. 1. de Matr. numer. 1. & 55. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloss. 48. numer. 35. Bonacin. d. q. 2. punct. 8. numer. 20. Basil. Ponti. de impedim. Matrim. c. 26. §. in fine, & nouiss. tractat. de Sacrament. Matrim. lib. 5. cap. 21. n. 4. existimantes præsentiam Parochi, conuiuij, & confabulationis, vel alterius negotij gratiā vocati, non sufficere ad Matrimonium.

51 Validè etiam assistit matrimonio quamvis sit putatiuus, Morl. in emporio Iuris. p. 1. tit. de fide instrum. q. 2. num. 6. Ioan. Bapt. Costa de remed. subsid. remed. 127. num. 25. Sacra Congreg. Concil. 12. Martij 1593. Et licet habeat suam collationem nullam ob nullitatem concursus propter defectum examinerum Synodaliū, eadem Sacra Congregatio in Ceneten. 31. Iulij 1627. † Aut licet sit administratione interdictus, suspensus, irregularis, vel excommunicatus non toleratus, validè enim adhuc assistit Matrimonio, modò non sit amualiter depositus, ac possessionem beneficij retineat: Ita Petr. de Ledesma d. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 3. vers. ultimo. Henr. q. d. lib. 11. c. 3. §. 4. & 5. Ceuall. d. q. 604. n. 65. Sayr. sub tit. de sponsal. decis. 13. Galet. in margar. casuum Conscient. verb. Matrim. pag. 163. col. 1. Fr. Emman. in sum. tom. 1. capit. 219. concl. 10. Sanch. d. lib. 3. disp. 21. nu. 4. Egid. de Coninck d. di. p. 27. num. 24. Rebello d. lib. 2. q. 9. num. 9. Valer. Reginald. d. libr. 31. num. 177. Aloyf. Ricc. in praxi fori eccles. decis. 243. in 1. edit. & resol. 213. num. 1. & in 2. edit. Guttier. de Matrim. cap. 62. numer. 23. aliàs cap. 66. num. 19. Bonacin. d. quest. 2. puncto 8. num. 21. Molfes. d. tract. 4. cap. 8. num. 56. Mari. Alter. de censur. tom. 1. lib. 1. disput. 8. cap. 6. per tot. Gabr. Q 3 Vafq.

- Vasquez de excommunic. d. dub. 4. Armendar. d. l. 1. de Matrim. numer. 5. & 6. Diana p. 3. tract. 4. cap. 233. in princ. Machado d. lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 16. num. 2. Paul. Layman. d. cap. 4. n. 3. Hurtado de matrim. disp. 5. diff. 8. numer. 26. Basil. Pont. d. tract. de Sacrament. Matrim. lib. 5. cap. 17. num. 6. vbi num. 10. resoluit ¶ Parochum excommunicatum assistentem matrimonio non effici irregularem : & numer. 11. subdit peccare tamen, & grauiter, de quo etiam Squillante de obligat. Cleric. p. 3. numer. 20. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 21. numer. 8. Villal. in sum. tom. 1. tract. 13. diff. 18. numer. 7. quos refert & sequitur Diana d. p. 3. tractat. 4. resol. 233. vers. verum, & p. 5. tract. 9. resol. 79. & Machado d. docum. 16. n. 3. existimant non peccare quia res est parui momenti, nec necessaria ad Sacramentum.
- 53 Et quamuis sit schismaticus saltem coloratum titulum habens, si non fuit vt talis declaratus, & Parochia priuatus, Nauar. conf. 8. num. 2. sub tit. de clandest. despons. in nouis. Sayr. in floribus decis. sub tit. de sponsalib. decis. 3. ¶ Et licet sit notorie fornicator, non tamen adhuc in iudicio condemnatus, & confessus, Armendar. d. leg. 1. de Matrim. num. 19. Ego ipse d. alleg. 32. num. 91. ¶ Vel habeat titulum iniustum beneficii, Sanch. d. lib. 3. disput. 21. num. 62. Aegid. de Coninck d. disp. 27. dub. 2. n. 26. Bonacin. d. q. 2. punct. 8. num. 14. Basil. Pont. d. tract. de Sacram. Matrim. lib. 5. cap. 19. per tot. Ego ipse d. alleg. 32. num. 103.
- 56 Item quamuis interdictus, seu prohibitus ab Episcopo, aut eius Vicario sit, ne aliquos Matrimonio coniungat, quia adhuc valide assistit: Ita Petr. de Ledesma d. q. 45. art. 5. & in sum. p. 1. de Sacram. vbi de Sacram. Matrim. cap. 6. concl. 4. dub. 12. Salzed. d. cap. 76. in 1. dub. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 219. numer. 10. Henric. lib. 11. cap. 3. §. 4. Ceual. d. q. 604. n. 7. Posseuin. d. cap. 10. n. 14. vers. Curatus, Sanch. d. lib. 3. disp. 21. n. 11. & 12. & disp. 32. numer. 1. & 2. Rebello d. p. 2. lib. 2. quest. 9. numer. 9. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 244. in 1. edit. alias resol. 213. num. 2. in 2. edit. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 179. Aegid. de Coninck d. disp. 27. dub. 2. num. 28. Trullench d. lib. 7. c. 6. dub. 2. n. 9. Vgolin. d. cap. 15. §. 10. n. 8. Gutier. de Matrim. cap. 63. n. 25. Basil. Pont. in simili tract. lib. 5. cap. 17. n. 13. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 18. vbi etiam idem dicendum asserit quando huiusmodi prohibitio fuit facta Coadiutori, vel Vicario Parochiali, de quo etiam Armendar. d. leg. 1. de Matrim. num. 23. Ego ipse d. alleg. 32. n. 93.
- 57 Et quamuis existat in peccato mortali, Posseuin. de officio Curati, cap. 5. num. 40. Bonac. de Sacram. disp. 1. q. 3. punct. 2. §. 1. num. 10. Ego ipse d. alleg. 32. num. 106. ¶ Et etiam si assistat Matrimonio suorum Parochianorum in al-
- 58

terius Parochia, sine licentia Parochi illius loci, in quo assistit, quia assistentia non est actus pertinet ad iurisdictionem contentiosam, imò neque ad voluntariam, Salzed. d. cap. 76. vers. undecimo, Posseuin. d. cap. 10. n. 17. Hurtado de Matrim. disp. 5. diff. 6. n. 22. vbi extendit etiam extra Episcopatum, Spin. d. glos. 15. n. 42. Sanch. d. lib. 3. disp. 19. n. 8. & 14. Aegid. de Coninck d. disp. 27. n. 22. Basil. Pont. de impedim. Matrimon. cap. 26. §. 6. vers. addendum, Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 177. Bonacin. d. q. 2. punct. 8. n. 14. Gutier. de Matrim. cap. 62. n. 5. Ego ipse d. alleg. 32. n. 95. Contra Paul. Layman. d. cap. 4. in fine putantem peccare mort. Parochum si in aliena Parochia sponsis suis solemniter, ac publice assistat, & Segur. Daualos d. p. 2. cap. 15. num. 49. ac Fr. Molin. d. differ. 11. n. 236. cum segg. existimantes id non esse Matrimonium.

Et quamuis assistens sit delegatus parochus, quem Episcopus constituit, & ad nuntium ipsius amoueri potest, & Vicecuratus a Vicario proprietario institutus, Sanch. d. lib. 3. disp. 31. num. 16. Rebello d. lib. 2. q. 9. num. 8. Posseuin. d. cap. 10. num. 14. in fine. Ego ipse d. alleg. 32. n. 99.

Et denique quamuis Parochus ipse non sit Sacerdos, putà quia illi collata fuit Parochia dum esset in minoribus Ordinibus constitutus. Ita Nau. conf. 30. sub tit. de sponsal. in antiq. alias d. conf. 9. sub tit. de desponsat. impu. in nouis. Vg. in synla. lib. 6. casu 19. in fine. Henric. d. lib. 11. cap. 3. §. 5. & lib. 14. capit. 6. §. 3. in fine. Franc. Leo in thesauro fori eccles. par. 2. cap. 9. num. 39. Petr. de Ledesma de Matrim. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 3. concl. 3. Sahag. ad tit. de sponsal. n. 88. Ceual. d. q. 604. n. 56. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 218. n. 9. Piafec. in praxi Episcop. p. 1. cap. 4. n. 22. Zerol. in simili praxi p. 2. verb. Parochus, vers. 3. Gutier. de iuram. confirm. part. 1. cap. 14. n. 13. in fine, & de Matrim. cap. 62. n. 16. Sanch. d. lib. 3. disp. 20. num. 2. Armendar. d. leg. 1. de Matrim. n. 8. Nicol. Garc. de benefic. p. 9. cap. 2. n. 295. Cened. canon. quest. lib. 1. q. 30. n. 54. cum segg. Franc. Molin. d. differ. 11. n. 128. Aegid. de Coninck d. disp. 27. dub. 2. n. 21. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 377. Bonacin. d. q. 2. puncto 8. n. 16. Molfes. in sum. Theologia moralis, tract. 4. cap. 8. n. 55. Filliuc. tom. 1. tract. 10. p. 1. c. 6. n. 203. Trullench. d. lib. 7. c. 6. dub. 2. n. 12. Basil. Pont. de impedim. Matrimon. c. 2. §. 5. vers. Parochus autem, & in nouiss. tract. de Sacramento Matrimonij libro 5. capite 17. numero 1. Paul. Layman. in Theologia moralis, libro 5. tractat. 10. part. 2. cap. 4. numero 4. Hurtado de Matrimonio, disput. 5. diff. 7. Ego ipse d. alleg. 32. n. 105.

Contra Addit. ad d. conf. 9. Nauarri, Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 219. Vgolin. de potest. Epif

Episcopi, cap. 15. §. 10. n. 5. Fernandez in examine Theolog. moral. par. 3. cap. 18. §. 1. num. 13. Filliuc. in quæst. moral. 10. 1. tract. 10. n. 303. existimantes; non sufficere præsentiam Parochi, qui non sit Sacerdos; per Concil. Trid. d. cap. 1. dum dicit, qui aliter quàm præsentia Parocho, vel alio Sacerdote. Sed facile respondetur particulam alius; non semper denotare personam antecedentem esse similis qualitatis, ut constat ex illo Lucæ 23. ducebantur autem & alij duo nequam cum eo. De Parocho, cui datus est Coadiutor defectu scientiæ, vel infirmitatis causa, modò tamen sit sanæ mētis; & de Parocho qui consecutus est aliud beneficium incôpatibile, sed adhuc retinet primum; & de Parocho intruso in beneficio, qui tamen habet titulum coloratum à legitimo eius Superiore concessum, & communi errore, quia defectus ille est occultus, & creditur verè Parochus, valide in his casibus assistit Matrimonio, ut per Trullench. in praxi resol. Sacrament. libro 7. c. 6. dub. 2. n. 9. & 10.

61 Potest proprius Parochus deputare Sacerdotem sui loco, & illi licentiam concedere ad assistendum Matrimonio, ut colligitur ex Concil. Trid. d. cap. 1. vers. vel alio Sacerdote, &c. refert decisum Armend. d. leg. 1. de Matrim. n. 12. Ego ipse d. alleg. 32. num. 107. quamvis si tunc concederet, valeret utique Matrimonium coram eo celebratum, Sanch. d. lib. 3. disp. 2. n. 64. Bonac. d. punct. 2. q. 8. n. 24. Ego ipse d. alleg. 32. num. 109. Et etiam si qui deputatur Regularis esset, quia hoc supponi videtur in Clem. 1. Religiosi de priuil. Lezana in sum. quæst. Regular. 10. 1. cap. 2. n. 9. Lud. Miranda in man. Prælat. tom. 1. quæst. 48. art. 1. Ego ipse d. alleg. 32. num. 108. † Dummodò omni casu deputandus sit Sacerdos, quia alteri, quàm Sacerdoti Parochus assistendi licentiam concedere nequit; Ita Nau. conf. 6. num. 2. sub tit. de clandest. despons. in nouis, Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. Matrim. cap. 6. concl. 4. vers. sequeſſe lo segundo, Sahag. in cap. quamuis, num. 13. de offic. deleg. & ad tit. de sponsalibus, num. 89. Ceuall. d. quæst. 604. num. 58. Sanch. d. lib. 3. disputat. 20. num. 9. cum seqq. Fr. Molin. d. differ. 11. num. 133. Gutier. de Matrim. cap. 62. num. 22. Sayr. in floribus decis. sub tit. de sponsalib. decis. 51. Basil. Pont. de impedim. Matrim. cap. 26. §. 6. vers. is autem. Paul. Layman. d. tractat. 10. p. 2. cap. 4. num. 4. Hurtado d. disputat. 5. diff. 7. in fine num. 25. Ego ipse d. alleg. 32. n. 112. etiam si qui deputatur, ab Episcopo deputatus non sit, Rebel. de obligat. Instit. p. 2. lib. 2. quæst. 8. num. 5. Ludou. à S. Ioanne de administr. Sacram. tit. de Matrim. sub numero 3. vers. nota 2.

63 Habet quoque Parochus facultatem con-

cedendi huiusmodi licentiam alteri Sacerdoti validè assistendi Matrimonio suorum Parochianorum, quamvis esset irregularis, suspensus, excommunicatus non toleratus; quia hæc concessio non est actus iurisdictionis: Ita Henriquez d. lib. 11. cap. 3. §. 5. & lib. 13. cap. 7. §. 7. Sanch. d. lib. 3. disp. 21. num. 7. Gutier. de Matrim. cap. 62. num. 24. Basil. Pont. cod. tract. lib. 7. cap. 17. num. 14. Bonacin. d. q. 2. puncto 8. num. 22. Hurtado de Matrim. disp. 5. diff. 8. numer. 26. cum seqq. Ego ipse d. allegat. 32. n. 110. Diana p. 5. tract. 9. resol. 79. in fine, Machado d. lib. 4. p. 2. tract. 2. document. 16. n. 4. Et saltem in casu necessitatis admittit Chapeauille de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis, c. 6. q. 3.

Contra Petr. de Ledesma de Matrim. q. 45. art. 5. punct. 5. dub. 4. & in sum. part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. Matrim. capit. 6. concl. 4. Mari. Alter. de censur. to. 1. lib. 1. disp. 6. c. 6. vers. sed dubitatur, Auil. in simili trat. par. 2. c. 6. disp. 3. dub. 1. concl. 5. Ægid. de Coninck d. disp. 27. n. 21. Paul. Laym. d. cap. 4. n. 5. vers. credo, existimantes excommunicatum, aut suspensum, si toleratus non est, alteri Sacerdoti licentiam assistendi nec licitè, nec validè committere.

64 Eandem etiam facultatem habet Parochus, quamvis degradatus, qui alteri Sacerdoti licentiam assistendi licitè committere potest, secundum Sayr. de censur. lib. 5. cap. 22. num. 26. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 23. quos refero Ego ipse d. alleg. 32. n. 111.

65 Et potest quilibet Parochus facultatem concedere alteri Sacerdoti coniungendi sponſos in Matrimonium non solum in propria Parochia, sed etiam extra illam, sicut docent Fr. Emman. in sum. 10. 1. capit. 228. conclus. 6. Ægid. de Coninck d. disputat. 27. dub. 2. num. 23. & dub. 3. numer. 38. Gutier. d. cap. 62. num. 10. Valer. Regin. d. lib. 1. numer. 180. Bonac. d. quæst. 2. punct. 8. numer. 13. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico, tract. 11. cap. 10. quæst. 23. resol. 3. Ego ipse d. allegat. 32. num. 114.

66 Contra Seguram, quem refert, & sequitur Franc. Molin. d. differ. 11. num. 136. cum seqq. existimantem Matrimonium non posse contrahi in aliena Parochia, nec posse Parochum vel Ordinarium concedere licentiam suis parochianis ad contrahendum Matrimonium extra suam parochiam, vel diocesim respectivè.

67 An parochi delegati, quos Episcopi constituunt, & ad nutum ipsius amoveri possunt & Vicecurati à parochis proprietariis, instituti possint alteri Sacerdoti hanc licentiam assistendi concedere? Affirmant Rebello d. par. 2. quæst. 8. n. 8. & in addit. lib. 4. n. 67. Possen. d. c. 10. num. 14. in fine, quos re-

fero Ego ipse *d. alleg. 32. num. 115. in med.* ad do Hurtado de Matrimon. *disputat. 5. diff. 10. numer. 34* quod verum credit etiam in præsencia Parochi proprietarij, Basil. Pont. *in suo nouissimo tract. de Sacram. Matrim. lib. 5. c. 28. n. 2. latè per conclusiones Sanch. d. lib. 3. disput. 31. ad quem se remittit Gutier. de Matrim. c. 66. num. 18. Contra Sot. & Barthol. Medinam, quos refert Hurtado ubi supra, contrarium tenentes.*

68 Parochus proprius nolens Matrimonio alioquin licito interuenire, vel licentiam interueniendi concedere, poterit ad id cogi per Superiorem, vt tradit Fr. Molin. *d. differ. 11. n. 95. cum seqq.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 32. n. 115. in princ.*

69 Licentia assistendi, quam Parochus alteri Sacerdoti dat, debet esse expressa, non verò tacita, vt per Menoch. *de arbitrar. casu 453. n. 13. & 14. & conf. 398. num. 15.* Salzed. *ad Bernard. in pract. c. 76. versic. duodecimo,* Petrus de Ledesma *in Sum. part. 1. de Sacrament. vbi de Sacrament. Matrimon. cap. 6. conclus. 4. dub. 14.* Henriq. *dict. lib. 11. cap. 3. §. 5. lit. V. Cenal. dict. quæst. 604. num. 114. Cened. dict. q. 30. num. 79. in fine,* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. glos. 47. num. 52. Armend. d. l. 1. de Matrim. n. 31. Ægid. de Coninck d. tom. 2. disput. 30. dub. 2. n. 31. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 181. Sanch. d. lib. 3. disp. 35. num. 15. Molfes. in Sum. tractat. 4. c. 8. n. 63. Franc. Molin. dict. differ. 11. n. 98. Basil. Pont. de imped. Matrim. cap. 26. §. 6. vers. licentia, Filliuc. tract. 10. de Matrim. c. 6. qu. 2. n. 18. cum seqq. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 11. Ego ipse d. alleg. 32. n. 126. me citato in illo loco Homob. de Bonis in examine ecclesiastico, tr. 11. c. 10. q. 22. resol. 5.*

Et requiritur quòd actum præcedat, secundum Salzed. *d. et. cap. 76. vers. decimotertio,* Sanch. *d. disp. 35. n. 18. Fr. Molin. d. differ. 11. n. 99. Cened. d. q. 30. n. 77.* quos refero Ego ipse *d. alleg. 32. n. 129.*

70 Metu, vel dolo obtemperata sufficit, nisi per dolum, & mendacia versantia circa substantiam, vel causam finalem extorqueat, vt docent Sanch. *d. lib. 3. disput. 39. à n. 13 & disp. 21. n. 7. Ægid. de Coninck d. disp. 27. n. 37. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 182. Gutier. de Matr. c. 69. n. 14. & 15. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 17. Ego ipse d. alleg. 32. n. 133.* Et validè datur contra prohibitionem Episcopi ad effectum, vt Matrimonium contractum coram Sacerdote, cui concessa fuit, validum sit, prout resoluit Basil. Pont. *de imped. Matrim. c. 26. §. 6. vers. valet. vbi restatur decisum, & in nouiss. tractat. de Matr. lib. 5. c. 29. n. 3.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 134.* Et non requiritur in scriptis, sed sufficit verbalis, ex Nau. *conf. 41. n. 1. sub tit. de sponsal. in antiq. alias conf. 12. de clandest. despons. in nouis. Henriq. d. cap. 3. §. 5. in commento lit. Z. Franc. Emman. in Sum. part. 1. cap. 219. num. 13. Vgo-*

lin. de irregul. cap. 6. §. 7. num. 3. Sanch. dict. lib. 3. disp. 35. num. 10. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 180. Fr. Molin. d. differ. 11. n. 100. Cened. d. quæst. 30. n. 80. Sayr. in floribus decis. sub tit. de sponsal. decis. 48. Bonac. d. q. 2. puncto 8. num. 11. Ego ipse d. alleg. 32. n. 128.

Licentia generalis administrandi omnia Sacramenta sufficit, vt illius vigore possit Sacerdos, cui data fuit à Parocho absentiam facere volente, vel infirmo, Matrimonio contrahendo interesse, sicut à Sacra Congregat. decisum referunt Rebello *de obligat. Instit. post lib. 4. in declarat. sect. 3. Armendar. d. leg. 1. de Matrim. n. 31. Bonac. d. puncto 8. n. 11. Ego ipse d. alleg. 32. n. 127. in princ. Rot. decis. 750. n. 6. p. 1. diuers. & in Vincentina Matrimonij 11. Martij 1624. coram bona men. Dunozezzo.*

Sufficit quoque licentia concessa à Parocho, vt possit quis intra suam parochiam omnia ad curam animarum spectantia exercere, vt per Nau. *conf. 27 sub tit. de sponsal. in antiquis. quod deest in nouis, Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 31. Rot. dict. decis. 750. num. 2. p. 1. diuers. Tamburin. de iure Abbatum tom. 2. disput. 8. quæst. 2. Hurtado d. disp. 5. diff. 11. Salzed. d. cap. 76. vers. duodecimo, in fine, Sanch. d. lib. 3. disp. 35. num. 7. vbi num. 8. declaratur non sufficere si Parochus, quando est præsens, concedat alicui licentiam administrandi omnia Sacramenta, secus si absens relinquat substitutum: refero Ego ipse *d. alleg. 32. n. 127. in med. & iuxta hæc intelligendi sunt Filliuc. quæst. moral. tom. 1. tractat. 10. de Sacram. Matrim. p. 1. c. 6. n. 218. Tamburin. dict. q. 2. n. 1. prope fin. absolute existimantes non sufficere licentiam ministrandi Sacramenta à Parocho concessam, vt eius vigore possit Sacerdos deputatus, Matrimonij assistere vel illa solemnizare, vt loquatur eo casu, quo non fuit à Parocho concessa licentia generalis administrandi omnia Sacramenta sine vlla restrictiua: sed vbi licentia fuit data administrandi Sacramenta magis necessaria, quia tunc ea extendi non poterit ad celebrationem Matrimonij, vt dicit Rot. decis. 643. num. vlt. p. 1. diuers. & in d. Vincentina Matrimonij.**

Cuius licentiæ vigore poterit Sacerdos delegatus validè Matrimonio assistere, dum à Parocho concedente non reuocetur, quæ tunc reuocata censetur quando iis, quibus concessa fuit, per certum nuncium, aut literas significata sit reuocatio, vt resoluit Sanch. *d. lib. 3. disput. 36. n. 9. Ægid. Coninck d. disp. 27. n. 32. vers. sexto. Galet. in margar. casuum Conscientiæ, verb. Matrimonium, pag. 164. col. 2. Ego ipse d. alleg. 32. num. 131. resoluentes ante huiusmodi intimationem acta tenere, etiam si Sacerdos ille aliunde sciret suæ facultatis reuocationem. Non verò expirat*

si interim Parochus moriatur, secundum Franc. Molin. d. differ. 1. num. 111. quem refero Ego ipse d. alleg. 32. n. 132. Sed contrarium fuit in Rota resolutum in d. *Vincentina Matrimonij coram bono mem. Dunozerro, arg. l. mandatum, C. mandati, cap. gratum, cap. relatum, de officio deleg. cum vulgaribus, & ideo hoc tenendum.*

Si Parochus concessisset licentiam Sacerdoti assistendi, sed hic nondum certificatus de ea notitia, assistat (vt si licentia fuisset concessa nuncio missa à Sacerdote) valebit Matrimonium; quia satis est esse cognitam, & acceptatam à nuncio: si verò Parochus mortu proprio concedat, vel ad instantiam alterius non missi à Sacerdote, non valebit, quia talis licentia est quoddam priuilegium, hoc autem effectum fortitur à tempore notitiæ; vt tradunt Sanch. d. lib. 3. disp. 36. Filliuc. d. tr. 10. n. 220. Hurtado de Matrim. disput. 5. diff. 13. n. 44. Trullench in praxi resol. Sacram. lib. 7. c. 6. dub. 4. num. 7. Sed hac in re inueni Sacram Congreg. Concil. sub die 5. Decemb. 1626. & 15. Aprilis 1628. censuisse, Matrimonium contractum coram sacerdote extraneo, qui habet licentiam à proprio Parocho vnus ex contrahentibus, & ignorat se illam habere, prout ignorat vnus ex contrahentibus, esse inualidum.

Sacerdos credere non debet dicenti se licentiam habere à Parocho, vt possit coram ipso contrahere, nisi certa signa afferat, vel sit persona spectatæ fidei, de cuius veritate dubitari nullo modo posset. Ita Sanch. dict. lib. 3. disp. 37. n. 1. Ægid. de Coninck d. disput. 17. n. 39. Valer. Regin. dict. lib. 3. n. 181. Basil. Pont. d. §. 6. vers. concessa, Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 38. Tamburin. d. tom. 2. disp. 8. q. 2. in fine, Ego ipse d. alleg. 32. num. 32. & n. 135. Nec etiam credendum est Sacerdoti asserenti se habere licentiam ad assistendum Matrimonio, nisi sit persona valde digna fide, vt cum aliis resoluit Trullench. d. lib. 7. c. 6. dub. 3. num. 3. vbi etiam quod eodem modo credendum non est asserenti se obtinuisse dispensationem ne præmittantur denunciations; nisi is esset valde timoratus, & fide dignus.

Si autem re vera non esset vera huiusmodi licentia, Matrimonium cum illa contractum est nullum, vt censuit S. Congr. Conc. 7.

Septembris 1620. † Et asserenti licentiam proprii Parochi in contrahendo Matrimonio requisitam non interuenisse, incumbit onus probandi, quando contra eam opponitur à tertio, ex Mascard. de probat. concl. 982.

Proprii Parochi, vel alterius Sacerdotis de eius licentia, præsentia simultanea debet esse, & non sufficit successiua, Sanch. d. lib. 3. disp. 41. n. 1. Petrus de Ledesm. in summ. p. 1. de

Sacramt vbi de Sacrament. Matrimon. cap. 4. concl. 5. Rebell. dict. p. 2. quest. 8. sect. 8. à num. 8. Ægid. de Coninck dict. disputat. 27. num. 41. conc. 1. Bonac. d. punct. 8. n. 41. Filliuc. d. tract. 10. num. 229. cum seqq. Ego ipse dict. alleg. 32. n. 137.

Testes duo, vel tres rationis compotes sufficiunt, quamuis impuberes, consanguinei, domestici, foeminae, aut infames, secundum Spin. d. gl. 15. princ. n. 46. Henriq. d. lib. 1. c. 3. §. 9. Petr. de Ledes. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. post 4. dub. vers. conclusio sit, F. Emman. in summ. tom. 1. c. 219. n. 18 in 2. edit. Sanch. d. lib. 3. disp. 41. n. 4. cum seqq. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Matrimon. §. 14. Ceuall. d. q. 604. n. 84. Gallet. in margar. Casuum Conscient. verb. Matrimonium pag. 164. Basil. Pont. de impedimentis Matrim. c. 26. §. 6. in fine. Fernandez d. p. 3. c. 18. §. 1. n. 14. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 43. Buratt. decis. 713. n. 7. vbi Ferentill. in annot. n. 11. Ludou. à S. Ioanne d. tit. de Matrim. n. 6. Paul. Layman. d. c. 4. n. 7. vers. secundo, quorum plures refero Ego ipse d. alleg. 32. n. 138.

Contra Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 1. comp. 8. num. 64. cum seqq. existimantem testes legitimos, idoneos, & omni exceptione maiores requiri.

Et sufficiunt quamuis dolo, & ad aliud vocati sint, Sanch. lib. 3. disp. 39. num. 10. quem refero Ego ipse d. alleg. 32. num. 139. in fine, vel vi detenti, dummodo intelligant consensus contrahentium, & aduertant quod agitur, vt docent Ceuall. d. q. 604. num. 81. Sanch. d. disp. 39. num. 9. Ægid. de Coninck d. q. 27. num. 44. Gutier. de Matrim. cap. 69. num. 13. Cened. d. lib. 1. q. 30. num. 108. ad fin. Bonac. d. q. 2. puncto 8. num. 45. Trullench d. lib. 7. c. 6. dub. 5. n. 3. Ego ipse d. alleg. 32. n. 139. in med. Et non desiderantur rogati, Greg. Lop. l. 1. verb. sin testigos tit. 3. partit. 4. Henriq. d. c. 3. §. 9. Sanch. d. lib. 3. disp. 41. num. 7. Cald. Pereira de empt. & vendit. c. 6. num. 22. Gutier. de Matrim. cap. 55. in fine, Posseuin. d. c. 10. n. 22. vers. queres, Vgolin. de offic. & potest. Episcopi c. 15. §. 10. Bonac. d. q. 2. punct. 8. n. 44. Ego ipse d. alleg. 32. n. 139. in princip.

Vtrum autem data urgente necessitate possit Matrimonium absque Parochi præsentia, vel aliàs non seruata forma Concilij celebrari? In dubium solet ab aliquibus reuocari; nam videbatur dicendum Matrimonium celebratum urgente grauissima necessitate valere, veluti si contrahens in articulo mortis constitutus bona fide nubat ex rationabili causa, ne salus animæ ipsius, quæ concubina ad illum vsque diem vixerat, periclitaretur, & vt prauæ affectioni in illo agone consultum esset: quo casu videbatur S. Concilium debere recipere interpretationem, vt etiam si

etiam si forma præscripta ad vnguem non fuerit obseruata, actus sustineatur, cum tunc legitime impedita non potuerit formam præscriptam adimplere, Brun. in tr. de form. & solemn. tit. de potent. & form. solemn. limit. 34. iuxta deducta per Lap. alleg. 82. n. 1. & Dec. in c. 1. num. 21. de elect. vbi licet iuxta dispositionem cap. quia propter, de elect. requiratur pro forma substantiali, quod electio fieri debeat per tres scrutatores; tamen si in collegio non adsint tres, qui possint eligi scrutatores, valet electio de minori numero, vel sine illis facta. Ex quibus forsan hanc partem sustinent Vega in Sum. lib. 3. casu 361. & Jacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. c. 86. n. 4. vers. 2.

Contrarium tamen est omnino tenendum, quia licet lex Ecclesiastica non obliget in extrema necessitate cum tanto rigore, ut non liceat aliquando contrahere, nihilominus dum agitur de essentiali forma Sacramenti, necessitas non excusat ab inualiditate Matrimonij, non tam ratione legis Ecclesiasticæ, quam legis naturalis, & diuinæ ibi inclusæ, quæ prohibet omnem accessum ad non suam uxorem, eo enim ipso quod Ecclesia inhabilitat materiam, idest personas aliter contrahentes, daretur accessus ad non suam contra præceptum diuinum. Certum siquidem est ex doctrina Theologorum Sacramentum constare ex materia apta, & forma, & Ecclesiam posse in Matrimonio hanc ineptitudinem materiæ constituere, qui defectus materiæ impedit Matrimonij perfectionem, & sic nulla etiam grauis necessitas potest supplere hunc defectum, & validare actum a principio nullum, ut in iisdem terminis nostris consuluit Nau. conf. 44. de spons. aliàs conf. 6. de clandest. despons. & tenent Sarmien. lib. 1. select. cap. 6. num. 7. Segura in direct. Ind. p. 2. cap. 15. n. 44. Henriq. in sum. lib. 11. de Matrim. c. 3. §. 1. & 8. Gutier. de Matrim. c. 61. n. 4. cum seqq. Homobon. de Bonis de exam. eccles. tract. 11. cap. 7. q. 14. resol. 3. cum multis aliis quos refert, & sequitur Sanch. de Matrim. lib. 3. disputat. 17. vbi ex professio hanc materiam tractat, & decidit refutatis Doctoribus contrariæ sententiæ, Ægidius de Coninck d. disputat. 27. dub. 1. Basil. Pont. de Matrim. lib. 5. cap. 6. Hurtado de Matrim. disputat. 5. diff. 3. Rot. decis. 646. n. 1. part. 1. diuers.

Constat autem formam præscriptam à Concilio non esse solemnitatem extrinsecam & accidentalem, ut sunt publicationes, & denunciationes, ac aliæ similes, sed realem, essentialem, & substantialem, quæ nec potest adimpleri per æquipollens, & nunquam potest remitti ex quacunque vrgenti causa, saltem ad inducendam actus

validitatem, Dec. conf. 466. n. 4. Boër. conf. 66. num. 26. & in terminis, in quibus allegabatur impossibilitas, respondit Rot. in vna Ferrar. bonorum. 16. Junij. 1614. confirmata 10. Decembris eiusdem anni, coram Reuerendiss. Selencien. Vnde nullam potest aliam recipere interpretationem Sacri Concilij dispositio, quæ voluit formam præcisam inducere ad hoc, ut Sacramentum Matrimonij rite, & recte celebraretur coram ministro Ecclesiæ proprio Pastore, vel de eius licentia; alias actum contrahere necesse est. Nec bona fides sic contrahentis potest conualidare actum ipso iure prohibitum, & nullum, præcipue stante decreto irritante, quod afficit etiam ignorantes, licet forsan quoad alias pœnas bona fides possit excusare, gloss. in Clem. 2. de hereticis, & ibi Card. post notab. 6. Imol. n. 2. cum multis aliis citatis per Sanch. d. disput. 17. sub fin. lib. 3. Vnde ex his sic tenuit Rot. in Vincent. Mart. Marty. 1614. coram Reuerendiss. Selencien.

Non tenetur iterum obtenta dispensatione coram Parocho, & testibus contrahere, qui iam semel coram eisdem contraxerunt, inualide tamen propter defectum consensus vtriusque contrahentis, vel propter metum vtriusque incussum, vel cum impedimento dirimenti, vt docent Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 208. num. 7. Henriq. d. lib. 11. cap. 3. §. 2. Nau. in man. c. 22. num. 70. Franc. Silu. in addit. ad 3. p. 5. Thom. art. 2. qu. 2. conclus. 4. Ægid. de Coninck de Sacram. disp. 24. dub. 10. n. 83. Aloy. Ricc. in decis. Curie Archiep. Neapol. decis. 58. & in praxi fori eccles. decis. 246. in 1. edit. Sanch. lib. 2. disp. 3. n. 13. Valer. Reginal. d. lib. 3. n. 183. ad fin. Gutier. de matr. c. 46. n. 15. Bonacin. d. q. 2. pun. 9. n. 4. Rebello d. p. 2. lib. 2. q. 9. n. 5. & seq. Diana resol. moral. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 1. Posseuin d. cap. 10. n. 25. Ego ipse d. alleg. 32. n. 157. Machado latè dict. lib. 4. part. 2. tractat. 2. doc. 19.

Contra Spin. in speculo testam. gloss. 15. prim. 81. num. 62. Gutier. de Matrim. c. 76. num. 32. Cened. ad Decretal. collect. 58. n. 4. & Canon. quest. 30. numer. 11. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quest. 120. num. 3. & q. 122. n. 3. Basil. Pont. de Matrim. lib. 5. c. 6. num. 5. Zambran in decis. casuum Consc. tempor. mortis cap. 7. dub. 2. existimantes inualide contrahentes ob defectum consensus, vel cum impedimento dirimenti, obtenta dispensatione teneri iterum consentire ante Parochum, & testes. Sed conciliari debet vtraque opinio, ut scilicet prima procedat in impedimento occulto, secunda vero in publico: quia

Qui subsistente aliquo impedimento occulto publice iuxta formam Concilij Trid. d. cap. 1. celebrarunt, etsi nullum fuerit Matrimonium, eo sublato non coguntur denuo eandem formam obseruare, ut per Petr. de Ledesma

Ledesma *d. quest. 45. art. 5. concl. 2. ante ult. dub.*
 Sanch. *lib. 2. disput. 37.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 183. ad fin.* Fr. Leo *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. num. 83. cum seqq.* Ægid. de Coninck *d. 10. 2. disp. 24. n. 83.* Franc. Molin. *d. differ. 11. num. 160.* Bonac. *d. q. 2. punct. 9. n. 10.* Ludouicus à Sancto Ioanne *ubi supra numer. 7.* Matrimonium nullum ex aliquo defectu occulto, celebratum tamen iuxta formam Concil. *d. cap. 1.* si post ratificetur, non eget noua solemnitate, secundum Henriq. *dict. lib. 1. cap. 3. §. 6.* Seraphin. *decis. 900.* Sanchez *d. disputat. 37. num. 3.* Franc. Molin. *d. lib. 2. differ. 17. numer. 39.* Verum cum hi Doctores loquantur, vel necessario intelligendi sint quando impedimentum est occultum, hinc sequitur impedimentis non occultis, matrimonium nullum propter impedimentum non ratificari, nisi de nouo repetitis solemnitatibus Concilij Trid. si partes permanendo insimul liberè consentiant: quotiescumque enim matrimonium non tenet ex aliquo impedimento, quod ab initio viget, si postea cesset, opus est quòd omnia de integro ponantur, quot sunt necessaria, & de essentia matrimonij: ita Guttier. *canon. lib. 1. cap. 18. num. 9. cum seqq.* Zambran. *de casibus in articulo mortis c. 7. dub. 2. n. 4.* Seraphin. *decis. 900.* Rota apud Farin. *decis. 265. per tot. tom. 2. consil. crimin. repetita inter impressas Greg. XV. decis. 395.* ubi multis rationibus hanc partem sustinet, & præcipuè ex ea, quia omnis forma, & solemnitas quæ debet interuenire in actu, ut valeat, interuenire debet in ratificatione; nec potest seruire solemnitas per prius sequuta, quia illa debet concurrere de tempore actus, nec potest ab eo separari: nec iuuare potest fictio, aut retrotractio, cum non fiat quando actus est omnino nullus, &c. sequitur eadem Rota apud Farin. *decis. 204. n. 2. p. 2. recentissim.* aliàs *p. 4. recent.* cuius resolutionis ea mihi videtur principalis ratio, quam tradit Bald. *in l. mancipia*, per illum text. *C. de rebus alien.* videlicet quia ratificatio reconciliat ea, quæ pendent ab animo, sed non ea, quæ pendent ex aliqua forma, vel ex alia potentia exteriori.

85 Expressio verò, vel ratificatio consensus non est necessariò faciendā coram Parocho, & testibus, ut Matrimonium infidelium fiat Sacramentum: Ita Fr. Emman. *in sum. tom. 1. c. 230. n. 1.* Nauar. *conf. 4. in fine sub tit. de pactis in antiq.* aliàs *conf. 2. in fine sub tit. de conuers. infid. in nouis*, Sanch. *lib. 2. disp. 9. n. 1.* Rebello *d. lib. 2. q. 7. n. 5.* Guttier. *de Matr. c. 42. n. 6.* Bonac. *d. q. 2. punct. 2. n. 6.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 158.*

86 Præsentia Parochi, & testium requiritur ut Matrimonium celebratum per procuratorem sit validum, ut per Henriq. *lib. 11. cap. 2. §. 6.* Sanch. *lib. 2. disp. 12. n. 3. & lib. 3. disput. 8. n. 24.* Ægid. de Coninck *disp. 24. dub. 9. n. 78.* Gutier.

de Matr. c. 45. Bonac. *d. q. 2. punct. 5. n. 5.* Vgolin. *d. c. 15. §. 10. n. 4. vers. quæ* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 159.* Andr. Victorel. *in notis ad cap. 10. possen. n. 46.* ubi dicit quòd ut procurator validum Matrimonium alieno nomine contrahat, quatuor requiruntur conditiones. *Prima*, ut speciale mandatum habeat ad Matrimonium contrahendum. *Secunda*, ut mandatum sit ad in eundem Matrimonium cum certa persona. *Tertia*, ut procurator id muneris per se obeat, non enim substituere potest, nisi mandatum expresse hoc explicet. *Quarta*, ut dum consensus præbet, facultas reuocata non sit.

87 Tenetur Parochus interrogare contrahentes de mutuo consensu, utrum scilicet scemina velit ducere virum, & vir scemina, sicut aduertunt Valer. Reginald. *d. libr. 31. n. 175.* Ægid. de Coninck *d. disput. 27. dub. 5. num. 74.* Guttier. *de Matrimon. cap. 69. ad fin.* Bonac. *in simili tract. q. 1. puncto 8. num. 40.* Ego ipse *d. alleg. 22. numer. 168.* Filliuc. *d. tract. 110. n. 223.* Aliàs si omittat, grauiter peccare resoluit Basil. Pont. *d. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus, condit. 6.* nisi certus esset de mutuo illorum consensu; tunc enim omissionem istius interrogationis esse tantummodo peccatum veniale docet Bonac. *d. n. 40.*

88 Ad matrimonij validitatem minimè requiritur ut Parochus, vel alius Sacerdos assistens utatur in eius celebratione his verbis. *Ego vos in Matrimonium coniungo, &c.* de quibus *in d. cap. 1. Concil. Trident.* ut docent Perez *l. 1. vers. præterea necessarium est, tit. 1. lib. 5. Ordinarum pag. 39.* Petrus de Ledesma *de Matrim. q. 43. art. 1. dub. 4. concl. fin. & q. 45. art. 5. punct. 3. ante primum dub. concl. 2. & in sum. part. 1. de Sacram. ubi de Sacram. Matrimon. cap. 1. concl. 15. in fine*, Henriq. *d. lib. 11. c. 2. §. 7.* Segura *d. part. 2. c. 15. n. 52.* Sanch. *lib. 3. disp. 38. n. 4.* Franc. Leo *in thesauro fori eccles. p. 2. c. 9. n. 36.* Ceual. *d. qu. 604. n. 53.* Franc. Mol. *d. differ. 11. n. 125.* Basil. Pont. *loco proximè citato, condit. 7.* Ægid. de Coninck *d. disp. 27. dub. 4. n. 55.* Valer. Reginald. *d. lib. 31. n. 175.* Sayr. *in floribus decis. sub tit. de sponsalib. decis. 61.* Cened. *d. l. 1. q. 30. n. 38.* Filliuc. *d. tr. 10. n. 211.* Guttier. *d. c. 69. n. 3.* Campan. *in diuers. Iuris Canonici, rub. 1. n. 50.* Bonacin. *d. q. 2. punct. 8. n. 39.* ubi etiam quod Parochus tenetur ex præcepto Concilij *dict. cap. 1.* uti prædictis verbis, vel saltem aliis, iuxta ritum, & consuetudinem patriæ, refero Ego ipse *d. alleg. 32. num. 169.* Quorum verborum omissio est peccatum mortale, cum violetur Concilij præceptum, secundum Salzed. *ad Bernard. cap. 76. lit. B. vers. secundo*, Henriq. *lib. 11. cap. 2. §. 1.* Rebello *d. lib. 2. quest. 7. sect. 1. numer. 4.*

Contra Sanch. *lib. 8. disp. 38. num. 7.* Ægid. de Coninck *d. dub. 4. n. 45.* Gutier. *d. cap. 69. n. 16.* Bonac. *d. puncto 8. numer. 39. versicul. rogabis,*

bus existimantes esse tantum peccatum veniale.

89 Parochus quicumque, in cuius parochia vagabundi sunt, & commorantur, potest eorum Matrimonii interesse, ut probant Sanch. d. lib. 3. disp. 25. num. 11. Basil. Pont. de impedim. Matrim. cap. 26. §. 4. vers. alienigena, etiam si alter tantum vagus sit, quia adhuc satis est si quidvis Parochus interfit, Cened. d. q. 30. n. 67. vers. circa hanc, Gutier. de Matrim. cap. 65. num. 8. diligenti tamen inquisitione præmissa, & obtenta Ordinarij licentia, ut habetur expressè in Concil. Trid. sess. 24. de reform. Matrim. cap. 7. ne fortè sint alibi coniugati, aut habeant occultum impedimentum contrahendi, ut benè obseruant Perez l. 1. in princip. tit. 14. lib. 8. Ordin. Henric. d. lib. 1. cap. 3. §. 3. Petr. de Ledesma de Matrim. quest. 45. art. 5. dub. 4. vers. dica secundo, & in sum. p. 1. de Sacram. vbi de Sacram. Matrim. cap. 7. conclus. 4. dub. 3. Fra. Emman. in sum. tom. 1. cap. 219. num. 3. Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verb. Matrimonium, §. 6. & par. 2. verb. Parochus, pag. 81. Sanch. d. disput. 25. a num. 8. Cened. d. questione 30. num. 66. cum seqq. Aegid. de Coninck d. disput. 27. n. 20. Rebello d. p. 2. lib. 2. question. 8. num. 3. Valer. Reginal. d. lib. 31. num. 239. Gutier. d. cap. 65. Bonac. d. puncto 8. n. 6. Si verò Parochus eam non adhibeat diligentiam, peccabit mortaliter, sed valebit Matrimonium. Ita Veracruz. in append. ad quest. quomodo qui vagantur admittendi sint ad Matrim. vers. quamvis sic fiat, Henric. d. c. 3. §. 3. Sanch. d. disput. 25. num. 16. & 17. Cened. d. q. 3. num. 68. in princ. Basil. Pont. d. §. 5. in fine. Gutier. d. cap. 65. num. 15. & cap. 67. num. 3. Vagus, seu vagabundus quoad hoc propositum is dicitur, qui nullum certum domicilium habet, vel qui pristinum domicilium omnino deferens, amisit, & iter agit, aut nauigat animo acquirendi nouum. Ita Henric. d. §. 3. Cened. d. q. 30. num. 69. & 70. Gutier. d. cap. 65. n. 9. Sanch. d. disput. 25. a n. 1. vbi num. 8. vers. intellige. dicit Tridentinum loqui de his, qui vagantur, & incertas habent sedes: late Aloyf. Ricc. in praxi fori eccles. p. 4. resol. 353. cum seqq. nam resol. 354. resoluit bannitum quoad hunc effectum non dici vagabundum. Et hoc iure alienigenarum gaudet etiam ij, qui ne coram proprio Parocho, contrahant, aliò secedunt non habitaturi, nec manfuri, ut per Sanch. d. lib. 3. disput. 23. num. 13. & 14. & disput. 25. num. 11. in fine, Gutier. d. cap. 65. num. 11. Bonac. d. puncto 8. numer. 4. Quicquid dicant Fr. Emman. d. cap. 219. num. 2. Rebello d. lib. 2. q. 8. n. 6.

90 Ad Matrimonium contrahendum coram Parocho, & testibus obligantur ij apud quos promulgatum est Concil. Tridentin. & receptum, iuxta illius statutum in d. cap. 1. vers. & huiusmodi decretum, qua publicatione

nondum facta nulla obligatio arctat habitatores, nec ligat ignorantes, prout in quibusdam Gallia, & Polonia partibus. Ita Petr. de Ledesma in sum. p. 1. de Sacram. vbi de Sacram. Matrim. cap. 6. conclus. 4. dub. 5. Ceual. d. q. 604. n. 143. Nau. consil. 8. n. 1. sub. tit. de clandest. spons. in nouis, Henriquez d. lib. 1. cap. 33. §. 8. Gallet. in margar. casuum Conscient. verb. Matr. pag. 163. col. 2. Sanch. d. lib. 3. disput. 18. num. 1. Molfes. in sum. Theolog. moralis tract. 4. c. 9. n. 19. Rebel. d. l. 2. quest. 6. sect. 3. Gutier. de Matr. cap. 1. num. 12. Basil. Pont. d. cap. 26. §. 2. vers. 4. vbi subdit huiusmodi resolutionem non nasci ex eo, quòd lex ad sui obligationem exigat, ut acceptetur à populo, sed ex speciali dispositione Ecclesiae in hoc casu, quæ hanc legem obligare noluit, nisi post promulgationem singulis Parochis factam, trigintaque à publicatione diebus elapsis, refero Egoiple d. alleg. 32. num. 152.

Vnde ij, qui sunt incolæ vnus loci in quo promulgatum, & acceptatum fuit Concilium, si aliò migrent, vbi non est acceptatum, poterunt valide contrahere, seruata quoad fieri possit antiqua lege ecclesiastica, siue illic transeant, siue domicilium ibidem collocauerint, ut per Petr. Ledesma de Matrim. quest. 45. art. 4. puncto 3. Henriquez d. lib. 11. cap. 8. §. 8. Basil. Pont. d. c. 26. §. 2. vers. hinc etiam fit eos: & de Matrim. lib. 5. cap. 9. Rebello d. p. 2. lib. 2. quest. 7. num. 15. Valer. Reginal. d. lib. 31. num. 176. Aegid. de Coninck d. disput. 27. dub. 1. num. 14. Sanch. d. lib. 3. disput. 17. num. 28. Gutier. d. cap. 61. num. 14. Bonacim. d. qu. 2. puncto 8. num. 2. Molfes. d. tract. 4. cap. 9. n. 21. Filiuc. d. tract. 10. cap. 6. num. 200. Homobonus de Bonis de examine ecclesiastico tract. 11. cap. 7. q. 17. resol. 3. vers. secundo, Hurtado de Matr. disp. 5. diff. in princ. Quod ego verum credo, si recessus à loco habitationis fuisset factus ad euitanda impedimenta; puta inimicitias, & obstacula parentum; secus si recessus fuit factus per fraudem, quia aderat impedimentum, ut censuit S. Congregat. Concil. sub die 7. Februarij 1602. & idè eadem Sac. Congr. in Colonien. Septembris 1626. & in Antuerpien. 16. Decembris 1628. declarauit, Matrimonium non esse legitimum si contrahatur inter se transferentes ad locum, in quo Concilium non est promulgatum, sub animo sine Parocho, & testibus contrahendi. Nam Matrimonium contractum ab his, qui in fraudè Triden. recesserunt, inualidum esse, & decreto Triden. subiici clarissimè in terminis tradidit Petr. de Ledesma de matr. q. 45. art. 5. dub. vlt. concl. 1. & 3. fol. 198. Henric. in sum. lib. 11. de matrim. c. 3. n. 8. Barthol. à Ledesma de matrimonio dub. 21. fol. 1332. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 219. n. 2. in fine, & n. 3. in 2. edit. Et in peregrinis, & captiuis, vbi apparet

apparet fraus, vel intentio fraudandi Tridentinum, resoluunt Petrus Ledesma. *de matrim. quest. 45. art. 5. ad fin. in solut. ad 3. & puncto 3. dub. pen. fol. 196. S. cuius rei explicatione*, Vega *de matrim. casu 39. & 94.* Veracruz. *in append. de matrim. dub. 4. 27.* Henric. *d. cap. 3. num. 8.* Fr. Emman. *in p. 219. n. 3.* & in recedentibus in fraudem à sua Parochia ad alienam Parochiam, tradidit Syluest. *in sum. verbo, Domicilium, & verbo, Parochia*, Henric. *d. cap. 3. n. 3.* Vega *de Matrimon. casu 42.* Fr. Emman. *d. tom. 1. cap. 218. n. 5. & 6.* Spin. *in speculo testam. gloss. 5. num. 41.* Henric. Bottæ. *in tract. de Synodo Episcopi, artic. 2. numer. 9. & 10.* Et probatur à simili: nam licet statuta solemnitate contractus respicientia non ligent extra territorium, cum in solemnitatibus locus contractus attendatur, *l. cum fundus. ff. de iust. tamen hoc non procedit data fraude*, quando scilicet in fraudem statuti, & ad euitandum illius solemnitatem contrahentes data opera recedunt à loco, ubi viget statutum; quia tunc contractus nullus est, ut inter alios quamplures tenuerunt Aretin. *conf. 54. num. 7. & conf. 73. n. 5. 6. & 7.* Bart. *in l. cum satis, C. de agricol. & cens. verbo Statutum 11.* Bald. *in l. multum interest. C. si quis alteri, ubi Salicet. idem Bald. conf. 60. lib. 5.* Alex. *conf. 41. num. 1. lib. 5.* Corn. *conf. 89. n. 9. lib. 3.* Paris. *conf. 99. num. 59. lib. 1.* Marfil. *in l. fin. num. 142. ff. de iurisd. omn. iudic. Roland. conf. 33. in fin. lib. 3.* Cephal. *conf. 70. n. 29. lib. 2.* Rimin. sen. *conf. 598. in fine*, Rimin. iun. *conf. 42. à numer. 44. lib. 1.* Tiraquell. *ad leg. commun. gloss. 6. numer. 219. aliàs gloss. 8. numer. 217.* Bertach. *de gabell. p. 6. quest. 5. num. 9.* Hieron. Gabr. *conf. 1. n. 2. lib. 1.* Ioann. Bapt. Caccialup. *in l. cunctos populos. num. 95. C. de summ. Trinitat. Borgnin. decis. 42. num. 35. p. 1. & decis. 21. n. 38. p. 3.* Horat. Carpan. *in statuta Mediolan. cap. 319. num. 4. p. 1.* Lamberteng. *de contract. mulier. verbo, mulierum, gloss. 2. numer. 51.* Anton. Sola *in statuta Sabaudia p. 3. titul. de alienat. bonor. gloss. 2. num. 32. & 33.* Menoch. *conf. 819. num. 14. lib. 9.* dicens de hoc casu neminem ambigere. Quibus omnibus in generali questione ita tenentibus, sequentes quoque addi possunt, qui in nostris specialibus terminis ita tenuerunt, Henric. Bottæ. *de Synodo Episcopi, art. 2. num. 9. & 10.* Petrus de Ledesma *de Matrim. quest. 45. art. 5. dub. ult. conclus. 1. & 3. fol. mihi 198.* Fr. Emman. *in sum. tom. 1. capit. 219. numer. 2. in fine, & numer. 3. in 2. edition.* Vega *de Matrimon. casu 39. & 94.* Henriquez *dict. lib. 1. cap. 3. numer. 8.* Veracr. Barthol. à Ledesma, & Spin. *ciratis locis.* Nec rationes quibus mouetur Sanchez *de Matrimonio lib. 3. disputation. Barbosa de Parocho. Pars II.*

18. *numer. 29.* euincunt, dum existimat validum esse Matrimonium per incolas locorum, ubi Tridentinum obligat, contractum in locis ubi nec obligat, nec publicatum fuit, etiamsi ad ea loca iuerint in fraudem Tridentini, ut ibi possent liberè absque Parocho, & testibus Matrimonio copulari. Arguit enim primò quod qui iure suo vitur, non potest dici fraudem committere, ut ea ratione effectus impediatur, *l. nullus videtur 55. ff. de regul. iuris, l. 3. paulo post princ. versic. is tamen, ff. de libero hom.* Cæterum hæc ratio ex eo vulgari brocardico desumpta faciliè dissoluitur: nam verum est in dubio quòd is, qui iure suo vitur, non videtur fraudem committere, vel in fraudem facere; sed hoc procedit in dubio, non verò ubi clarè apparet in fraudem facere, ut declarant Dec. *in dict. l. nullus videtur, numer. 1. vers. & hoc intelligitur, & procedit*, & melius Cagnol. *ibi, numer. 1.* ponderans eum textum dum dicit, *nullus videtur*, quasi dicat in dubio, & iuris præsumptione non videri fraudem facere; secus tamen quando manifestè, seu per coniecturas apparet quod principaliter sit in fraudem. Quando enim aperte constat actum directè ordinari ad finem, siue effectum fraudandi legem, licet incidenter alij respectus concurrant, censetur actus prohibitus, & in fraudem legis factus, iuxta doctrinam Stephani de Feder. *de interpret. iuris, part. 1. numer. 48.* quem sequitur Tiraquell. *de retractu lig. in præfat. num. 77.* Hic autem, & in casu proposito constat quod contrahentes ad migrandum ad Parochialem, in qua Concilium Tridentinum publicatum non fuit, principaliter impulsi animus & finis præcipuus contrahendi sine solemnitatibus Tridentini, & ut, fraude de loco ad locum commissa, possent Sanctissimum illius decretum circumuenire, & liberè in illius fraudem contrahere. Secundò mouetur idem Sanchez ex resolutis à Couar. *de sponsal. part. 2. capit. 8. §. 2. numer. 10.* & Sarmien. *selec. lib. 1. cap. 6. numer. 8.* dum tradunt filios effici legitimos etiam quoad exclusionem substituti per matrimonium in articulo mortis in fraudem substituti contractum. Sed omiſsa disputatione circa veritatem huius dicti, de quo, data fraude, dubitant Parisius *conf. 13. numer. 68. lib. 1.* Anton. Gabriel. *commun. titul. de legitimation. conclus. 1. numer. 5. & 54.* solutio est facilis, quia, ut *infra* dicam, sola mala intentio nocendi tertio non efficit actus inualidos, nisi simul adsit fraus legis, vel de re ad rem, vel de loco ad locum, vel de persona ad personam; nam in

R. matri

matrimonio contracto in fraudem substituti solum adest praua intentio nocendi tertio; quæ bene inducit præiudicium substituto, non tamen inducit fraudem legis, cum neque mutetur res, neque locus, neque persona ad fraudandam legis dispositionem, prout in præfenti casu mutatur locus; & sic in casu illo, de quo Couar. & Sarm. quamuis agatur de damno, & præiudicio tertij, non tamen agitur de fraude legis. Eodem modo dissoluitur vltimum argumentum Sanch. dum dicit quod bona, vel mala intentio conferre potest ad committendum, vel non committendum peccatum, non tamen ad annullandum actum, cum intentio maneat in mente, nec effectum influat in opus externum, ex traditis à Nauarr. *de restit. lib. 3. cap. 5. n. 7.* Nam æquiuocatio stat in hoc quod sola praua intentio fraudandi tertium absque fraude legis non efficit actus inualidos; secus tamen ubi vltra prauam intentionem adest fraus legis, tunc enim annullatur actus non ob prauam intentionem; sed ob fraudem legi adhibitam.

Sic è contra incola illius loci, in quo non est acceptatum Concil. Tridentin. tenetur
94 † contrahere Matrimonium coram Parocho & testibus, si diuertat ad locum, in quo est receptum; sicut resoluunt Petrus de Ledesma *d. q. 45. puncto 3. ad fin.* Sanch. *dict. lib. 3. disp. 18. num. 26.* Valer. Reginald. *d. lib. 3. num. 176.* Egid. de Coninc. *d. disput. 27. dub. 1. ad fin.* Molfes. *dict. tract. 4. cap. 9. num. 20.* Bonacin. *dicto puncto 8. num. 5.* Ego ipse *dicta allegat. 32. num. 155.*

95 Infuper Concil. *dict. cap. 1.* Parochum, vel alium Sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes qui sine Parocho, vel Sacerdote de eius licentia huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauitur arbitrio Ordinarij puniri præcipit, cuius decisione sublata non est pœna suspensionis triennalis imposita Parocho assistendi Matrimonio clandestino *in cap. vlt. §. final. de clandest. despons.* sed præterea licebit Ordinario in illum alia pœna arbitraria animaduertere ad eius temeritatem, & præsumptionem coercendam. Ita Veracruz *in append. ad specul. coniug. dub. 11. in fine*, Maiol. *de irregul. lib. 3. cap. 23. num. 17.* Salzed. *d. c. 76. vers. octauo non est obliuioni*, Fr. Emman. *in sum. tom. 1. cap. 221. num. 4.* Egid. de Coninc. *dict. disput. 27. num. 84.* Sanch. *dict. lib. 3. disput. 48. à num. 3.* Franc. Molin. *d. differ. 11. num. 147. cum seq.* Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disput. 11. de suspens. c. 5. in princ.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 162.* ubi n. 163. addo Parochum ob licentiam concessam alij Sacerdoti assistendi Matrimonio clandestino non incurrere prædictam triennalem suspensionem, quia Concil. suspendit

Parochum, vel alium Sacerdotem coniungentem, & non exprimit dantem licentiam, mandantem, vel consulentem: & n. 165. dico suspensionem ab officio, qui interfuit Matrimonio clandestino, non esse suspensionem à beneficio, quia text. *in d. casu sublt.* solum mandat suspendendum esse à *be. d. officio.* Contra Martienf. *lib. 1. gl. 7. n. 2. in fine, tit. 1. lib. 5. noua Recop. Sanch. d. lib. 3. disp. 48. n. 4.* Gaspar Hurtado *de Matrim. disp. 5. diff. 17. n. 55.* existimantes cessare hodie dictam suspensionem triennalem per pœnam arbitrariam impositam à Conc. *citato c. 1.* In hac si quidem triennali suspensione ne dispensare non posse Episcopum, resoluunt Cou. *de sponsal. p. 2. c. 6. in princ. num. 14.* Henriquez *in sum. lib. 13. c. 39. §. 3.* Sanch. *dict. lib. 3. disp. 52.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 166.* nec virtute Conc. *sess. 24. de reform. c. 6.* id Episcopo permissum est, ut tenet Sanch. *d. disp. 52. n. 4.* Mar. Alter. *d. c. 5. prope fin.* Ego ipse *d. alleg. 32. n. 176.* ex ea ratione, quia hæc suspensio non incurritur ipso iure, sed per sententiam Iudicis cognitione præmissa de delicto, unde supponitur deductum ad forum contentiosum.

Præterea hortatur eadem S. Synod. *Trid. d. cap. 1.* ut coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo non cohabitent, sicut ex ea colligunt Egid. de Coninc. *d. tom. 2. disp. 27. à n. 71.* Rebel. *d. part. 2. lib. 2. q. 7. n. 2.* Francisc. Leo *in thesori eccl. p. 2. cap. 9. num. 48. vers. nam licet*, Basil. Pont. *d. cap. 26. §. 2. cond. 4. vers. ex quibus*, Ego ipse *d. alleg. 32. num. 179.*

Sublato tamen scandalo, & contemptu legis Ecclesiasticæ, maximè si probabile sit incontinentiæ periculum, peccatum mortale non erit Matrimonium consummare ante huiusmodi benedictionem, sicut resoluunt Nauarr. *in man. c. 22. n. 83.* Couar. *desponsal. p. 2. c. 7. §. 2. n. 2.* plures citati à Sanch. *d. lib. 3. disp. 2.* quibus addo Rebel. *d. p. 2. lib. 2. q. 7. n. 2.* Cened. *d. q. 30. prope fin.* Egid. de Coninc. *d. disp. 27. n. 72. cum seq.* Basil. Pont. *d. c. 26. §. 2. vers. ex quibus*, Guttier. *de Matrim. c. 48. n. 3. c. 106. n. 13.* Bonac. *eod. tract. q. 4. punct. 6. n. 1. in fin. c. n. 4. vers. rogabis quarto*, Machado *d. lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 21. n. 1. in fine*, ubi dicit de hoc esse dubium inter Doctores controuersum: refero Ego ipse *d. alleg. 32. n. 181.*

Statuit deinde idem Concil. *eod. cap. 1.* benedictionem à proprio Parocho fieri, neque à quoquam nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij Sacerdoti concedi posse, quacunque consuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, non obstante; † & debet Parochus recipere eleemosynam occasione benedictionis, & non alius; Sac. Congregatio Rit. *in Acherontina*

¹⁰⁰ *Acherontina* 25. *Iannarij* 1602. † Ad id autem sufficere Parochum vtriusque contrahentis, tenent Cened. *ad Decretal. collectan.* 81. num. 8. Sanch. *lib. 7. disp. 82. n. 4.* Armendar. *d. leg. 1. de Matrim. c. 106. num. 8. & 9.* Bonacin. *d. quæst. 4. puncto 6. num. 3.* Ego ipse *d. allegat. 32. numer. 185.*

Contra Caualcán. *par. 2. decis. 12. à num. 21.* Paul. Fusc. *de visit. lib. 2. c. 3. num. 21.* Ceual. *d. q. 604. n. 148.* existimantes non integrum esse vtriusvis contrahentis parochi benedictiones huiusmodi impartiri; sed id esse Parochi mulieris.

¹⁰¹ Eas verò omittere peccatum veniale esse tenent Sanch. *d. lib. 3. disp. 82. num. 6.* & Hurtado de Matrim. *disp. 5. diff. 23. num. 83.* quia tantum sunt sacramentale quoddam, quod non apparet magni momenti, neque valde congruens progressui Matrimonij. Fieri autem non possunt nisi inter Missarum solemnia, vt censuit Sac. Congregat. Concil. in *Pisaren.* 13. *Iulij* 1630. cuius memini in *collect. Bullarij. verb. Benedictio.*

¹⁰² Benedictiones huiusmodi non debet Parochus facere secundò nubentibus, etiam si fortè primum Matrimonium fuerit inualidum: Ita Nauar. *in man. c. 22. n. 83.* Perez l. 1. *vers. est alia penna. tit. 1. lib. 5. Ordinam.* Mozz. *de contractib. tit. 5. de Matrim. c. de naturalib. Matrim. n. 10.* Menoch. *de arbitr. casu 417. num. 2.* Cened. *ad Decret. collect. 49. n. 1.* Agid. de Coninck *d. disp. 27. dub. 8. n. 72.* Guttier. *d. cap. 106. n. 14. cum seqq.* Sanch. *lib. 7. disp. 82. num. 15.* Rebel. *d. p. 2. lib. 3. q. 20. n. 3.* Bonacin. *d. q. 4. puncto 6. num. 4.* Hurtado *d. diff. 23. num. 84.* Seruata semper legitima diocæsis consuetudine, possit de officio Curati, c. 10. n. 48. † quæ quidem generaliter recepta obtinet, vt possit benedictio solemniter fieri, si femina nondum fuisset benedicta, vt obseruant Couar. *de sponsalib. p. 2. cap. 8. §. 11. numer. 2.* Gregor. l. 2. *verb. no deuen ser velados. tit. 11. p. 4.* Marc. Anton. Genuens. *in pract. Archiep. Neapol. cap. 59.* Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disp. 11. de suspens. cap. 4. vers. tertio dubitatur.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. resolut. 313. in fine. in 2. edit.* Ego ipse *d. alleg. 32. num. 184.* Machado *d. tract. 2. docum. 21. n. 2.*

Licet Parochus pro benedictione huiusmodi nuptiarum prohibeat aliquid exigere, sponte tamen oblatum recipere potest, vt tenent Selu. *de benef. p. 1. q. 7. num. 54.* Guttier. *Canon. lib. 1. cap. 29. num. 16. & 17.* resoluentes etiam quòd si Sacerdos, ad quem spectat benedictio nuptiarum, nolit dare licentiam alteri Sacerdoti quòd benedicat nuptias nisi pro pecunia, siquidem non intendat vendere licentiam benedictionis, sed prouidere sibi de portione oblationis eidem contingenti, non est simonia; si tamen ex certa scientia,

Barbosa de Parocho. Pars II.

maiores exigat summam, quàm præsumatur debere valere portio eidem contingens, meritò præsumi potest quòd ipsam licentiam vendere voluit.

Quòd si quis Parochus, vel alius Sacerdos ¹⁰⁴ siue Regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius Parochiæ sponfos sine illorum Parochi licentia Matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tandiu suspensus maneat, quandiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluitur: Ita Concil. Trident. *sepe citato cap. 1. Ex quo,*

Primò colligo Sacerdotem tam secularem quàm Regularem coniungentem in Matrimonium, vel benedicientem subditos alterius Parochiæ, absque licentia Parochi, vel Ordinarij, remanere suspensum ab officio, donec ab Ordinario Parochi obtineat absolutionem: Ita Sanch. *lib. 3. disp. 52. num. 4.* Henric. *d. lib. 13. cap. 38. §. 2. in fine. lit. E. & c. 39. §. 3. lit. C.* Suar. *tom. 5. disp. 31. sect. 1. n. 18.* Fr. Emman. *quæst. Regul. tom. 3. quæst. q. 2. art. 1.* Portel. *in dubijs Regular. verb. Matrimonium, num. 1.* Hurtado de Matrim. *& censur. tract. de suspensione diff. 13. num. 40. vers. nono.* Bonac. *de censur. disp. 3. quæst. 6. puncto 5. n. 16. & nouissime de suspension. omnibus in particulari disputat. 3. puncto 5.* Ego ipse *dict. alleg. 32. n. 186. cum seqq.*

Secundò colligo Sacerdotes Regulares Matrimonia solemnizantes non habita super ¹⁰⁵ his Parochialis Presbyteri licentia speciali, vltra suspensionem præfatam, ipso facto excommunicatos esse excommunicatione Sedi Apost. reservata, de qua in *Clem. 1. de priuileg.* Ita Nauar. *cons. 1. num. 7. sub tit. de penis, in antiq. & cons. 10. sub tit. de constit. in antiq.* Maiol. *de irregul. lib. 3. cap. 25. num. 12. vers. clandestinum.* Vgolin. *de officio Episcopi cap. 15. §. 12. num. 8.* Sanch. *dict. lib. 3. disp. 48. numer. 8.* & 9. Molfes. *d. tract. 4. cap. 8. num. 66.* Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disputat. 11. cap. 4. ver. sed quæret.* Ludouic. Miranda *in man. Prælator. tomo 1. quæstion. 48. articul. 2.* Ego ipse *dict. allegat. 32. num. 192.*

Contra Henriquez *in sum. lib. 13. c. 38. §. 2. in comment. lit. E.* Suar. *tom. 5. de censur. disp. 12. sect. 4. n. 13.* Sayr. *in simili tract. lib. 4. c. 16. n. 10.* Bonac. *cod. tract. disp. 3. q. 6. punct. 5. n. 19. in fine.* & de Matr. *q. 4. punct. 6. num. 3.* Basil. Pont. *de impedim. Matrim. c. 26. §. 2. vers. ex quibus concedit. 10. & §. 6. in princ.* existimantes Religiosum benedicendo absque licentia, præter suspensionem non incurrere excommunicationem latam in *d. Clem. 1.*

Tertiò, colligo Sacerdotem benedictio- ¹⁰⁶ nem secundis nuptiis impartientem in casu

R 2 non

non permisso incurrere suspensionem, ut per Còuar. d. §. 1. num. 2. Nauar. in man. cap. 25. n. 137. Clar. §. fin. q. 75. vers. Sacerdos, Henriquez d. libr. 13. cap. 39. §. 3. & d. c. 16. §. 2. Perez l. 5. col. 5. vers. intelligas tit. 1. lib. 5. Ordin. Fr. Eman. in sum. tom. 1. c. 241. in fin. Marc. Anton. Genuenf. in pract. Archiep. Neapol. c. 59. in addit. Mar. Alter. d. c. 4. vers. secundo. Sanch. d. disp. 82. n. 27. Guttier. d. cap. 106. à num. 16. Ego ipse d. alleg. 32. n. 188.

Contra Bernard. & Salzed. in pract. cap. 77. num. 2. & lit. E. Iacob. de Graff. in aureis decis. par. 1. lib. 2. cap. 82. num. 2. in fine. Menoch. de arbit. casu 417. num. 8. Ceual. d. q. 604. num. 135. Aloyf. Ricc. d. resol. 113. num. 1. Vgolin. d. §. 12. num. 6. in fine, existimantes arbitraria tantum pœna puniendum esse Clericum in casibus sibi non permisis nuptiales benedictiones indulgentem.

107 *Quartò*, colligo excusare à supradicta suspensione ignorantiam etiam crassam, dummodò non sit ita crassa, ut sit ingens temeritas. Ita Sanch. d. lib. 3. disp. 48. n. 7. Guttier. de Matrim. c. 75. n. 16.

Quintò, colligo hanc suspensionis pœnam nedum ad officium, sed etiam ad beneficium extendi posse, ut per Hurtado de Matrim. & censur. tract. de suspensione, diff. 13. n. 40 vers. nono, Franc. Molin. d. differ. 11. numer. 149. ubi num. 150. tenet eam ipso iure impostam esse, quia Concil. Trident. d. cap. 1. ibi, tandiu suspensus maneat, &c. loquitur per verba præsents temporis, quæ latam sententiam important.

CAPVT XXII.

De Extrema Vnctionis Sacramento per Parochum administrando.

S V M M A R I V M.

- 1 Sacerdos cuius Sacramentum Extrema Vnctionis validè confert.
- 2 Extremam Vnctionem ministrans cum non sit Parochus, vel facultatem habeat à proprio Parocho, grauiter peccat.
- 3 Regulares Sacerdotes, qui clericis secularibus, sine laicis Extremam Vnctionem sine Parochialis Presbyteri speciali licentia ministrauerint, ipso facto sunt excommunicati excommunicatione Sedi Apostolicæ specialiter reservata.
- 4 Regulares Sacerdotes omnibus, & singulis Fratribus professis, conuersis, oblati, donatis,

& seruitoribus secularibus possunt Extremam Vnctionem, toties quoties necessarium fuerit, ministrare absque alicuius pœna incurfu.

- 5 Ordinarij locorum permittere debent, ut Regulares teneant in suis Ecclesiis Oleum Sanctum pro ipsorum usu dumtaxat.
- 6 Parochus si absit, vel non possit, aut per manifestam iniuriam nolit Extremam Vnctionem ministrare, neque hoc casu Superior adiri queat pro petenda licentia, tunc quiuus alius Sacerdos non excommunicatus, aut suspensus, eam licitè poterit ministrare.
- 7 Extremam Vnctionem possunt plures Sacerdotes simul cum Curato eodem tempore dare, urgente necessitate.
- 8 Parochus si inchoatas Vnctiones ob repentinam infirmitatem, vel mortem absolueri non possit, tunc alter ei succedere debet.
- 9 Parochus si omnes Vnctiones infirmi propè non ituri perficere non posse credat, tunc plures Sacerdotes ad vngendum admittere poterit.
- 10 Parochus ratione officij obligatur Extremam Vnctionem subditis ministrare, ita ut peccet mortaliter si penitentem sine iusta excusatione neget.
- 11 Extrema Vnctionis capax est solus homo baptizatus de vita periclitans, qui ratione utitur, vel certè antea usus est, hocque Sacramentum recipere optauerit.
- 12 Extrema Vnctio non est neganda pueris rationis usum sufficientem habentibus ad peccandum, & S. Penitentia, aut Eucharistia recipienda capacibus.
- 13 Extrema Vnctio neganda non est diuturno tempore amentibus, aut phrenesi laborantibus, modo priusquam in talem amentie statum peruenissent, Sacramentum hoc solum interpretatinè desiderauerint.
- 14 Parochus eo casu Extremam Vnctionem ministrare debet, cum viderit hominem de vita periclitari.
- 15 Parochus poterit Extremam Vnctionem ministrare cum viderit hominem morti proximum esse ob pestem, ob tactum viperæ, ob vulnus, ob rabidum morsum.
- 16 Pestis tempore ad vitandum contagium inscribere potest usus virgæ argenteæ oblongæ ad vngendum è loco remotiori.
- 17 Parochus non tenetur cum morali vitæ periculo Vnctionem præbere.
- 18 Senibus, qui senectute conficiuntur, absque alia infirmitate tenetur Parochus Extremam Vnctionem ministrare.
- 19 Parochus ad Extremam Vnctionem ministrandam non debet expectare articulum, quo infirmus omni prorsus sensu careat, aut quo omnino